

**Dusnok-Fajsz Társult Általános Művelődési
Központ,**

Székhelye: 6353 Dusnok, Köztársaság u. 20-22.

**Telephelye: 6353 Dusnok, Óvoda u. 2. szám
alatti egységes óvoda-bölcsőde helyi óvodai**

nevelési programja

*„Engem ne emeljen a magasba senki,
Ha nem tud addig tartani,
Míg tényleg felnövök!
Guggoljon ide mellém,
Ha nem csak hallani
De érteni is akar,
Hogy közel legyen a szívdobogásunk!”
(Birtalan Ferenc)*

1. Bevezető

Az intézmény neve: Dusnok-Fajsztársult Általános Művelődési Központ
Székhelye: 6353 Dusnok, Köztársaság u. 20-22.

Telephelye: 6353 Dusnok, Óvoda u. 2. szám alatti **egységes óvoda-bölcsőde**

Az intézmény alapítója: Dusnok Község Önkormányzata
6353 Dusnok, István király u. 9.
Fajsztársult Község Önkormányzata
6352 Fajsztársult, Szent István u. 20.

Az intézmény fenntartója: Dusnok-Fajsztársult Közoktatási Társulástársult
6353 Dusnok, István király u. 9.

Az intézmény irányítója: **Dusnok Község Önkormányzata**
6353 Dusnok, István király u. 9.
Fajsztársult Község Önkormányzata
6352 Fajsztársult, Szent István u. 20.

Az egységes óvoda-bölcsődében - egy gyermekcsoportot alakítunk ki, amelyben a gyermeklétszám nem haladhatja meg a húsz főt és a három év alatti gyermekek száma nem több ötnél.

2. A programunk alapelve

Szeretetteljes, biztonszágérzetet adó, érzelem gazdag óvoda megteremtése, ahol a gyermekközponztársultság úgy jelenik meg, hogy tartást, önállóságot, boldogságot ad a gyermeknek.

Nevelésünk tegye lehetővé a gyermek személyiség fejlődését, egyéni képességeinek kibontakozását. Törekedjünk arra, hogy az óvoda mentes legyen minden olyan személytől, eljárásmodttól, aki vagy amely a gyermeki személyiség kibontakozását károsan befolyásolja. Óvodánkban nem fordulhat elő hátrányos megkülönböztetés a gyermek vagy hozzátartozói színe, nem, vallása, nemzeti, etnikai hovatartozása, nemzetiségi, etnikai vagy társadalmi származása, vagyoni és jövedelmi helyzete, kora, cselekvőképességének hiánya vagy korlátozottsága, születési vagy egyéb helyzete miatt.

Az óvodapedagógus **és a gondozónő** legyen minta, modell a gyermekek számára, kötődése a kisebbséghez, elfogadó nevelői attitűdje kívánalom.

A nemzetiségi nyelv iránti öröm alapozza meg az identitástudatot.

A gyermekekkel foglalkozó valamennyi felnőtt nevelő magatartásában közvetíti az identitást.

A nyelvi arányokat a gyermekek ismeretében határozzuk meg.

A program tartalmazza a három év alatti gyermekek gondozásához-neveléséhez szükséges feladatokat.

A nevelési célok, a nevelés alapelvei, a tevékenységi formák hasonlóak, figyelembe véve az életkori sajátosságokat. A fő tevékenységi területek ugyanazok, de más hangsúlyt kapnak.

Bölcsődés korú gyerekeket óvodás korúakkal együtt nevelünk.

Az intézményben dolgozó nevelők egységes nevelési elképzeléseket és értékeket kívánnak közvetíteni, melynek lényege a gyermekkép és a felnőtt szerepéről alkotott nézetek koherenciája.

Kiindulási pontjaink

Minden gyermek a saját képesség rendszerének figyelembevételével nevelhető, fejleszhető, nevelik, fejlesztik a társkapcsolatok, az óvoda összes dolgozója. Ezért a felnőttek tetteikkel sugározzák a feltétel nélküli szeretetet s azt, hogy

„Tisztellek Téged, fontos vagy nekem, csakis Rád figyelek és segítek Neked, ha szükséged van a segítségemre.”

Minden gyermek ismerje és tudja meg értékeit, de azt is érzékelje melyek a hiányosságai. Ezt fogja fel természetesen, minden lelki feszültség nélkül.

3. Óvodakép

Óvodánk szakmailag önálló nevelési intézmény. A családi nevelés kiegészítője, a gyermek iskolába lépéséig.

Biztosítja a szociális, nevelő- személyiségfejlesztő funkciókat.

Célunk:

- a játék, mint legfontosabb tevékenység biztosítása elsődleges feladat
- érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése
- testi, szociális és értelmi képességek fejlesztése
- sokoldalú programok biztosításával az óvodai élet színesebbé tétele
- biztosítjuk a kisebbségi önazonosság megőrzését, ápolását, átörökítését a horvát nemzetiségi programon keresztül.
- A sajátos nevelést igénylő gyermekek óvodai nevelése, fejlesztése. Arra törekszünk, hogy a sajátos nevelést igénylő gyermekek megkapják a sérülésnek megfelelő segítséget szakemberek bevonásával.

Egységes óvoda - bölcsődekép

Az egységes óvoda bölcsőde, mint a gyermekjóléti alapellátás része, a családban nevelkedő gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását, nevelését végző intézmény.

Azoknak a 2 éven felüli gyerekeknek a nevelését – gondozását vállaljuk, akiknek szülei valamilyen ok miatt nem tudják biztosítani a napközbeni ellátásukat, illetve szociális vagy egyéb ok miatt szükséges az intézményi gondozásuk

4. Gyermekképünk

Feltételezzük, hogy minden gyermek vonzódik az élményekhez, a meséhez zenéhez, alkotó tevékenységekhez. Ha mindezt megkapja az óvodában, kialakul az óvodás tartása, önálló, nyugodt és kiegyensúlyozott. Tud nevetni, felfedezni és csodálkozni.

Ez a program befogad mindent, ami „csak tiszta forrásból” fakad és nem idegen az életkortól, hogy a gyermekek a művészet sokszínű hatásával éljék át a vissza nem térő óvodás éveiket.

A 2-3 éves gyermekek neveléséhez a Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramjában megfogalmazottakat használtuk fel

A bölcsődés korúak nevelésének-gondozásának alapelvei:

A családi nevelés elsődlegességének tisztelete

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége.

A bölcsőde a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és lehetőség szerint erősítve vesz részt a gyermekek gondozásában, nevelésében, illetve szükség esetén lehetőségeihez mérten törekedve a családi nevelés hiányosságainak kompenzálására, korrigálására. Mindezek értelmében fontos tehát a szülők számára lehetővé tenni a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsőde életébe.

A gyermeki személyiség tiszteletének elve

A gyermeket – mint fejlődő személyiséget – a kisebb körű kompetenciából fakadó nagyobb segítségigénye / ráutaltsága miatt különleges védelem illeti meg.

A bölcsődei nevelés-gondozás értékközvetítő és értékteremtő folyamat, amely a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul, az emberi jogok és az alapvető szabadságjogok tiszteletben tartásával.

A nevelés és gondozás egységének elve

A nevelés és a gondozás elválaszthatatlan egységet alkotnak. A nevelés tágabb, a gondozás szűkebb fogalom: a gondozás minden helyzetében nevelés is folyik, a nevelés helyzetei, lehetőségei azonban nem korlátozódnak a gondozási helyzetekre.

Az egyéni bánásmód elve

A gyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a felnőtt őszinte érdeklődése, figyelme, megbecsülése, a kompetenciájának elismerésén alapuló választási lehetőség biztosítása az egyes élethelyzetekben, a pozitív megnyilvánulások támogatása, megerősítése, elismerése.

A gondozónő meleg, szeretetteljes odafordulással, a megfelelő környezet kialakításával, a gyermek életkori- és egyéni sajátosságait, fejlettségét, pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, hangulatát figyelembe véve segíti a gyermek fejlődését. Fontos, hogy a bölcsődébe járó gyermekek mindegyike folyamatosan érezze a róla gondoskodó felnőtt elfogadását akkor is, ha lassabban fejlődik, akkor is, ha esetleg több területen jelentős eltérést mutat az átlagos fejlődéstől, ha sajátos nevelési igényű, ha viselkedése bizonyos esetekben különbözik a megszokottól, emiatt nehezebben kezelhető. A gondozónő elfogadja, tiszteletben tartja a gyermek vallási, nemzetiségi/etnikai, kulturális ... stb. hovatartozását, és a lehetőségek szerint segíti az identitástudat kialakulását és fejlődését, segíti a saját és a más kultúra és hagyományok megismerését és tiszteletben tartását.

A biztonság és a stabilitás elve

A gyermek személyi- és tárgyi környezetének állandósága („saját” gondozónő-rendszer, felmenőrendszer, csoport- és helyállandóság) növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához.

A napirend folyamatosságából, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, növelik a gyermek biztonságérzetét.

A gyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új megismerését, a szokások kialakulását. A biztonság nyújtása természetesen magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

Az aktivitás, az önállósulás segítésének elve

A gyermek ösztönzése, megnyilvánulásainak elismerő, támogató, az igényekhez igazodó segítése, az önállóság és az aktivitás tevékenység-specifikusságának, fizikai és pszichés állapottól függésének elfogadása, a gyermek felé irányuló szeretet, elfogadás és empátia fokozzák az aktivitást és az önállóság iránti vágyat.

A biztonságos és tevékenységre motiváló személyi és tárgyi környezet megteremtése, a próbálkozásokhoz elegendő idő biztosítása, a gyermek meghallgatása, véleményének

figyelembevétel, a kompetenciájának megfelelő mértékű döntési lehetőség biztosítása a bölcsődei nevelés-gondozás egyik kiemelt feladata.

A gondozónő az élményszerzés lehetőségének biztosításával, saját példamutatásával, az egyes élethelyzeteknek a gyermek számára átláthatóvá, befogadhatóvá, kezelhetővé tételével, a tapasztalatok feldolgozásának segítségével, az egyes viselkedésformákkal való próbálkozások bátorításával segíti a tanulást.

Az egységes nevelő hatások elve

A nevelés érték közvetítés és értékteremtés egyben.

Eredményessége érdekében fontos, hogy a gyermekkel foglalkozó felnőttek – a közöttük lévő személyiségbeli különbözőségek tiszteletben tartásával – a gyermek elfogadásában, a kompetenciájának és pillanatnyi szükségleteinek megfelelő fizikai és érzelmi biztonság és szeretetteljes gondoskodás nyújtásában, öntevékenységének biztosításában egyetértssenek, az alapvető értékek, erkölcsi normák és célok tekintetében nézeteiket egyeztessék, nevelői gyakorlatukat egymáshoz közelítsék.

5. Programunk megvalósításához szükséges személyi feltételek

Sorsz.	Munkakör megnevezése	Szükséges létszám (fő)
1.	óvodapedagógus	10
2.	-ebből óvoda-vezető	1
3.	-ebből egységes-óvoda-bölcsődei csoportban foglalkoztatott óvodapedagógus	2
4.	dajka	5
5.	-ebből egységes óvoda-bölcsődei csoportban foglalkoztatott dajka	1
6.	egységes óvoda-bölcsődei csoportban foglalkoztatott bölcsődei gondozó vagy szakgondozó	1
7.	gondnok	1

6. Programunk megvalósításához szükséges tárgyi feltételek

Az óvoda épülete 1986-ban épült, fűtése gázfűtés. Minden csoportszobához egy-egy mosdó és öltöző tartozik. Melegítőkonyhával rendelkezünk, az étkeztetést az ÁMK keretein belül az iskola konyháról biztosítjuk.

Kiszolgáló helyiségeink: vezetői iroda, óvodapedagógus szoba, öltöző, mosdó, raktár és szertár.

Az épület egy szabadtéri medencét fog közre, ahol nyáron pancsolhatnak a gyerekek. A játszóudvar alapterülete 3000 m², melynek nagy része füvesített terület.

Tárgyi feltételek:

Az egységes bölcsőde-óvodai csoportunk tárgyi feltételei elősegítik a gyermekek nevelését, gondozását, megfelelnek a biztonságos szakmai munkához szükséges előírásoknak.

Gyermekszoba:

- Gyermekek életkorának megfelelő méretű bútorok
- Puha sarok, párnák, szőnyeg
- Étkezéshez edények

- Gyermekfektetők ágyneművel
- Minden gyermeknek zsebes tároló

Gyermeköltöző:

Gyermekek öltözködési igényeinek megfelelő ruha- és cipőtároló.

Fürdőszoba:

A gyerekek gondozását segítő berendezési tárgyak, eszközök, életkoruknak megfelelő méretben.

Mosdó, gyermek WC, zuhanyzó, öltöztető asztal, fésűt-, törülköző tartó, tükör, gyógyszerszekrény.

Játszókert:

- Füves, betonos udvarrészek,
- Homokozási lehetőség biztosítása,
- Udvari mozgáslehetőséget biztosító játékok.

7. A nevelés kerete

Egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés célja a gyermekek egészséges életviteligényének alakítás, testi fejlődésének elősegítése.

Az óvodapedagógus és a **gondozónő** feladatai:

- A gyermekek gondozása, testi szükségleteik, mozgásigényük kielégítése
- A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása
- A gyermekek fejlődéséhez, szükséges egészséges környezet biztosítása

Az érzelmi nevelés és társas kapcsolatok

A szociális és egyéni nevelés célja a gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességének kibontakoztatása a közösség által, a közösség normáinak érvényesítésével.

Az óvodapedagógus és a **gondozónő** feladatai:

- Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, családi légkör megteremtése a **bölcsődei** beszoktatástól az óvodáskor végéig.

A gyermek – gyermek, a felnőtt – gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása. Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése, a társas kapcsolatok létrehozása érdekében.

Az érzelmi nevelés és társas kapcsolat az egységes óvoda – bölcsődei csoportban

A gyermek jellemző sajátossága, a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, így elengedhetetlen, hogy a gyermeket, az intézményben érzelmi biztonság, derűs környezet és szeretetteljes légkör vegye körül.

- Fontos, hogy a gyermeket a bölcsődei csoportba kerüléskor kellemes hatások ériék. Már a bölcsődei találkozás előtt megismerkedünk a gyerekekkel otthoni környezetükben, majd játszódélutánra hívjuk a családokat
- A gondozónő és a gyermekek között szeretetteljes, érzelmi biztonságot, jelentő kapcsolatot szeretnénk kialakítani.
- Figyelembe kívánjuk venni az egyéni szükségleteket, hogy az én tudat egészségesen fejlődjön.
- A gyermekek társas kapcsolatban megtanulják az együttélés szabályait. Segítünk, hogy a mások iránti nyitottság, empátia és tolerancia tovább fejlődhessen.

- A bölcsődei csoport lehetőségeket teremt, hogy a nevelőkkel és társakkal sok közös élményhez jussanak

A bátorító nevelés 14 pontja:

1. A felnőtt próbálja meg megérteni – elsősorban érzelmileg – a gyermeket.
2. Parancsolás helyett igyekezzon kérdezni.
3. A gyermekek mágiikus képzetét vonja be a pozitív szociális kapcsolatok, szokások kialakításába.
4. A felnőtt magyarázatában jelenjen meg a dolgok pozitív oldala.
5. A felnőtt biztosítson a gyermekek tevékenységéhez nagy szabadságot, a határok pontos megjelölésével, a többszöri „határátlépéseknél” vezessen be konzekvenciákat.
6. A felnőtt legyen képes nevelési taktikát váltani, ha egymást követően eredménytelennek érzi a befolyásolását.
7. A felnőtt segítse a gyermekbarátságok kialakulását, formálja úgy, hogy a közösség többi tagjaihoz is kapcsolódjanak.
8. A felnőtt nevelje a gyermekek érzésvilágát a kialakult összeütközések feldolgozása során.
9. A felnőtt bátorítson minden gyermeket, hogy a belső elégedettsége, pozitív énképe kialakulhasson. A bátortalan gyermekek nevelésekor a felnőtt minél többször örüljön a kisebb előrelépésnek, fejlődésnek.
10. Az agresszív gyermek lehetőleg ne kapjon figyelmet az agresszivitásán keresztül.
11. A felnőtt – gyermek társalgásában világos, egyértelmű, építő, előrevivő megfogalmazás jelenjen meg, a kapcsolatok erősítését szolgálja a beszélőtárs megbecsülése, értékelése, a kölcsönös engedmény keresése, melyből mellőzendő a megbántás, hibáztatás, gyakori kioktatás, kioktatás, kiabálás, panaszkodás, prédikálás.
12. A gyermekek viselkedéskultúráját fejlessze a felnőttek bizalomelőlege és az a szemlélete, ami a sikert észre véteti, és a sikertelenséget segít elviselni.
13. Tilalom helyett a felnőttek adjanak a gyermekeknek választási lehetőséget, hogy önálló döntéseket hozhassanak.
14. A felnőtt használja fel a humort a szeretetkapcsolat kialakításához.

8. Javaslat a gyermekek napirendjének elkészítéséhez

Időtartam	Tevékenység
7. ⁰⁰ -10. ³⁰	JÁTÉK A CSOPORTSZOBÁBAN Személyes percek Játékba integrált egyéni és mikro csoportos tevékenységek rajz, mintázás, kézimunka éneke-zenei készségek fejlesztése környezetben szerzett élmények, tapasztalatok rendszerezése részképességek fejlesztése egyéni formában testápolási teendők tízórai vers, mese, dramatikus játékok matematikai összefüggések megláttatása
10. ³⁰ -12. ⁰⁰	JÁTÉK A SZABADBAN mikro csoportos tapasztalatszerzés énekes játékok az udvaron edzés: kocogás, futás

12. ⁰⁰ -13. ⁰⁰	Ebéd testápolási teendők
13. ³⁰ -15. ⁰⁰	Pihenés, alvás mesével, altató dalokkal Ébresztő zenés, mozgásos percek Testápolási tevékenységek
15. ⁰⁰ -17. ⁰⁰	Uzsonna Játék a szabadban részképességek fejlesztése egyéni formában Szabadon választható tevékenységek

9. Javaslat a gyermekek heti rendjének elkészítéséhez

(3-6-7 éves korosztálynak egyaránt alkalmas)

	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA	CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK
Délelőtti tanulás integrált játékba	Vers-mese dramatikus játék Ének- zene	Vers-mese dramatikus játék Rajz, mintázás, kézimunka	Vers-mese dramatikus játék	Vers-mese dramatikus játék	Vers-mese dramatikus játék Mozgás, mozgásos játékok
Udvari játékba integrált tanulás	Ének-zene	A környezet megszerettetése, megismertetése	Matematikai összefüggések megtapasztalása	A környezet megszerettetése, megismertetése	
Délutáni játékba integrált tanulás		Zenés, mozgásos percek		Zenés, mozgásos percek	

Minden héten egy - egy napon a kommunikáció és a foglalkozások nemzetiségi nyelven történnek.

Bölcsődés korúak napirendje

A jól szervezett, folyamatos és rugalmas napirend megteremti a gyermekek igényeinek megfelelő nevelés – gondozás feltételeit. Biztonságérzetet, kiszámíthatóságot jelent és megadja az aktivitás és önállósodás lehetőségét. A folyamatosságon belül az egymást követő események ismétlődése, az állandóság biztonságérzetet ad a gyermeknek, hiszen tudja, hogy mi után mi fog következni.

7.00 – 8.00	Érkezés, igény szerint pihenés, alvás, játék a csoportszobában.
8.00 – 8.30	Reggelizés, játék a szobában
8.30 – 9.30	Fürdőszobai gondozás gondozási sorrendben, szájápolás, fogmosás, játék.
9.30 – 9.45	Tízóraizás, játék a szobában.
9.45 – 11.00	Öltözés időjárástól függően udvari játékhoz, játék a szobában vagy az udvaron
11.00 – 11.30	Fürdőszobai gondozás - gondozási sorrendben, játék a szobában vagy az udvaron.
11.30 – 12.00	Ebéd, játék a szobában, alvás, pihenés.
12.00 – 15.00	Alvás, gondozás ébredési sorrendben, játék a szobában
15.00 – 15.30	Uzsonnázás, játék a szobában
15.30 – 17.00	Játék, távozás a bölcsődéből.

A szervezett tanulás formái
(3-6-7 éves korosztálynak egyaránt alkalmas)

Kötelező:	mozgás, mozgásos játékok énekes játékok (4-5-6-7 éveseknek)
Közvetve kötelező:	vers, mese, dramatikus játék, matematikai összefüggések
Kötetlen:	rajz, mintázás, kézimunka, a környezet megszerettetése, megismertetése éneke-zene, énekes játékok (3-4 éveseknek) a nemzetiségi nyelv megszerettetése

A szervezett tanulás munkaformái

Frontális:	mozgás, vers, mese, dramatikus játék, Zenés, mozgásos percek, énekes játékok
Mikro csoportos:	éneke-zene, rajz, mintázás, kézimunka a környezet tevékeny megszerettetése
Egyéni:	matematikai összefüggések, futás, kocogás részképességek fejlesztése egyéni igények szerint

A megismerési folyamatok fejlődésének segítése, értelmi nevelés a bölcsődéseknél

A bölcsőde változatos tevékenységeket biztosít a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára építve, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhet önmagáról tárgyi-, természeti-, és társadalmi környezetéből.

- Támogatjuk a gyermekek önállóságát, aktivitását és kreativitását.
- A gyermekek spontán szerzett tapasztalatait új ismeretekkel bővítjük.
- A gyerekek tevékenységét támogató - bátorító figyelemmel követjük.
- Közös tevékenységeink során élményeket, viselkedési és helyzet –megoldási mintákat nyújtunk.
- Mivel ebben az életkorban a legfőbb tevékenység a JÁTÉK, így minden értelmi nevelés a játékba ágyazottan jelenik meg.

A szervezett tanulás korcsoportonkénti időkeretei

A 2-3 éves gyermekek részére a tanulás formái: utánzás, spontán játékos tapasztalatszerzés, a gondozónő-gyermek interakcióból származó ismeretszerzés és szokáskialakítás. (szervezett időkeret: max 15 perc)

A 3-4 évesek napi szervezett időkerete max. 35 perc.

A 4-5 évesek napi szervezett tanulási időkerete max. 45 perc.

Az 5-6-7 évesek napi szervezett tanulási időkerete max. 65 perc.

10. Nevelésünk célja, feladata és általános elvei

Alapvető célok

Az óvodások nyugodt, élmény gazdag, harmonikus fejlődésének elősegítése, a magasabb rendű érzelmek kibontakoztatása az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével.

A sokoldalú képességfejlesztéssel a gyermeki személyiség egészére irányuló fejlődésének biztosítása, elősegítése. A gyermekek és a művészetek közötti erős érzelmi kötődés kialakítása.

Törekszünk a szocializáció megvalósítására, társakkal való együttműködésre, magatartásminták elsajátítására, az életre való felkészítésre az óvodai tevékenységeken keresztül.

Óvodánk speciális területe a horvát nemzetiségi nyelvi nevelés-oktatás, amely fokozatosan beépül valamennyi nevelési terület tevékenységébe. Nemzetiségi nevelésünk célja, hogy gyermekeink ismerjék és őrizzék elődeink hagyományait, nemzetiségük kultúráját, szokásait, nyelvét. Biztosítjuk és vonzóvá tesszük a gyermekek kisebbségi identitásának megőrzését, erősítését és átörökítését. Arra törekszünk, hogy gyermekeink nyitottak legyenek a nemzetiségi nyelv és kultúra befogadására, mely alapját képezi az iskolai nyelvtanulásnak.

Bölcsődei nevelés – gondozás célja

A kisgyermek sokoldalú, harmonikus fejlődésének biztosítása, a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítése az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

A bölcsődei nevelés – gondozás a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését.

A bölcsődei nevelés – gondozás elveinek megvalósítása érdekében gondoskodik az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes légkör megteremtéséről, a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor - specifikus alakításáról, a gyermeki közösségben végezhető sokszínű tevékenységről különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető JÁTÉKRA és MESÉRE és e tevékenységeken keresztül az életkornak megfelelő műveltségterületek közvetítéséről.

Általános nevelési feladatok

A bölcsődei nevelés – gondozás alapelvei

1. A gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, a bölcsőde kiegészítő szerepet játszik. Tiszteletben tartja a gyermeki személyiségi és emberi jogokat.

2. A nevelés és gondozás egységének elve

A gondozás minden helyzetében nevelés is folyik, szoros egységet alkot, elválaszthatatlan fogalmak.

3. Az egyéni bánásmód elve

Minden gyermek más és más, életkori és egyéni sajátosságai, fejlettségük figyelembevételével segíti a gondozónő fejlődésüket.

4. Az állandóság elve

A gyermekek személyi- és tárgyi környezetének állandósága növeli érzelmi biztonságukat.

5. Az aktivitás, az önállóság segítésének elve

A biztonságos, szeretetteljes környezet, a gyermekek igényeinek kielégítése, a feléjük irányuló empátia, a tevékenységükhöz biztosított eszközök fokozzák az aktivitás és az önállóság iránti vágyat.

6. A pozitívumokra támaszkodás elve

A nevelés alapja a gyermek pozitív megnyilvánulásainak támogatása, segítése, elismerése.

7. Az egységes nevelő hatások elve

A gondozónők nevelési gyakorlatukban, a gyermekek elfogadásában normáikat, nézeteiket egymáshoz közelítik, nevelőmunkájukban egységességre törekszenek.

8. A rendszeresség elve

A rendszeres ismétlődés, a napirend gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő alakítása biztonságérzetet nyújt a gyermekeknek.

A bölcsődei nevelés – gondozás feladatai

a. Az egészséges testi fejlődés elősegítése és az egészséges életmód alakítása

b. Az érzelmi nevelés és társas kapcsolat

c. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése, értelmi nevelés

d. Anyanyelvi nevelés

Az egészséges testi fejlődés elősegítése és az egészséges életmód alakítása az egységes óvoda – bölcsődei csoportban

Az egészséges életmód kialakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. A gyermeket erős testtel jellemzi, így a bölcsőde feladata, hogy ezt a fejlődést minél jobban elősegítse.

1. A fejlődéshez szükséges az egészséges és biztonságos környezet megteremtése.
2. A szükségletek egyéni igény szerinti kielégítése.
3. Az egészséges életmód, a táplálkozás, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
4. A mozgásigény kielégítése s közben a mozgásfejlődés elősegítése.
5. A napirend is az egészséges életmódra nevelést szolgálja. A táplálkozás, tisztálkodás, a mozgásigény kielégítése (melynek egy része szabad levegőn történik) és az alvás meghatározott ideje az egészséges fejlődés feltétele is egyben.

Az óvodások testi, lelki szükségleteinek kielégítése az erkölcsi- szociális, az esztétikai, és az intellektuális érzelmek differenciálódásával.

Az erkölcsi-szociális érzelmek kialakítása

Az érzelmi biztonságot nyújtó, közvetlen, szeretetteljes, nyugodt, családi légkör megteremtése-

Olyan óvodai élet megszervezése, melyben sok a közös élmény, a közös tevékenység. A közös együttlétek a közösen végzett munka öröme olyan erkölcsi tulajdonságokat erősítenek meg, mint az együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, önállóság, önfegyelem, pontosság, szorgalom, kitartás, állhatatosság, szabálytartás, a közösen végzett munka öröme, önzetlenség.

A mindennapi testi-lelki edzés lehetősége fejlessze a gyermekek erőnlétét, alkalmazkodó képességét, harmonikus testi fejlődését.

A gyermek-gyermek, felnőtt-gyermek viszonyában megmutatkozó pozitív érzelmi töltés segítse a konstruktív együttműködő, társas kapcsolatok kialakítását az egészséges önértékelést és önértekelést.

A gyermekek legyenek képesek a környezetükben lévő emberi kapcsolatokban észrevenni a jót és a rosszat.

Önmaguk és mások szeretetére, tiszteletére megbecsülésére nevelés.

A szociális érzékenység kialakulása segítse a másság elfogadását.

Segítse a barátkozást az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességek megerősödését.

Az esztétikai érzelmek kialakítása

Egyéni igények figyelembevételével esztétikus higiénikus gondozás biztosítása.

Harmonikus, esztétikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.

Az egészséges, esztétikus környezet biztosítása segítse a szépérzék kialakulását. Az ízlésformálás jelenjen meg az óvoda mindennapjaiban, a természetben, tárgyi-társadalmi környezetben egyaránt.

A művészi tevékenységekhez tapadjanak rácsodálkozási élmények, hogy a gyermekekben az élménybefogadó képesség erősödjön. Legyenek képesek a tárgyi, emberei, természeti környezetben észrevenni a szépet és a csúnyát.

Az esztétikai élmények legyenek alkotói és formálói a gyerekek esztétikai értékítéletének.

Az intellektuális érzelmek kialakulása

Az intellektuális érzelmek megjelenése segítse az érdeklődés felkeltését, a tanulási vágy kialakulását a szűkebb-tágabb környezet nyitott, érzékeny befogadását.

A gyermekek kíváncsisága, utánzási kedve fejlessze az értelmi képességeket-az érzékelést, észlelést, emlékezetet, figyelmet, képzeletet, gondolkodást – különös tekintettel a kreativitásra.

A meghitt beszélgetések erősítsék a gyermekek kommunikációs aktivitását, beszélőkedvét.

Az érzelmi alapigények biztosítása-biztonságérzet, szeretetérzet, védettségérzet- segítse a gyermekeket abban, hogy érzéseiket, gondolataikat szóval, mozgással vagy vizuális eszközökkel szabadon kifejezhessék.

Az egészséges életmód, testi fejlődés, fejlesztés

Az egészséges életmódra nevelés célja a gyermekek egészséges életviteligényének alakítása, testi fejlődésük elősegítése.

Feladatok:

A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése.

A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása.

A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása.

A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése

Az **óvodapedagógus**, az óvodai felvétel után készítsen a gyermekről anamnézist, ezzel indítva az ismerkedés folyamatát. Elsősorban a gyermek testi szükségleteinek feltárására helyezze a hangsúlyt. A testi szükségletek kielégítése alapozza meg a gyermekek jó közérzetét, ami minden egyéb tevékenységhez szükséges. A növekedés, fejlődés üteme minden egyes gyermeknél másképpen alakul, ezért folyamatos megfigyeléssel, (testsúly, testmagasság, láb-kéz, stb) összehasonlító mérésekkel segítse az egyéni sajátosságok feltárását.

A gyermekek gondozásának záloga az óvónő és a gyermekek közötti meghitt, mérhető viszony, a természetes testközelség megléte. A gyermekek attól fogadnak el gondoskodást, akik őszinte, hiteles viselkedéssel közelednek hozzájuk és tapintatot, elfogadást közvetítenek. Ilyen feltételek mellett ismerhetők meg a gyermekek igényei, családból hozott szokásai. Az **óvodapedagógus** a fokozatosság betartásával törekedjen arra, hogy a gyermekek egyre önállóbban elégítsék ki szükségleteiket.

Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés szervezettségét az óvodába lépés pillanatától biztosítsa az **óvodapedagógus**. A beszoktatás ideje alatt minden gyermekkel együtt végezze a teendőket, hogy megtanulhassák a fogásokat, testápolási szokások sorrendjét.

Az egy csoportban dolgozó **óvodapedagógusok**, a dajkák bevonásával állapodjanak meg a szükségleteket kielégítő szokások pontos menetében, az azonos gyakoroltatás érdekében. A fejlődés egyik feltétele a táplálkozás, mely az elhasznált energiát pótolja és a további testépítést biztosítja. A gyermekek a napi háromszori étkezéssel tápanyagszükségletük $\frac{3}{4}$ részét az óvodában kapják. Ezért az óvoda kísérelje figyelemmel a gyermekek étrendjét, hogy kellően változatos és megfelelő tápanyag összetételű legyen. Az étkezési szokásokat az óvónő úgy alakítsa, hogy minél kevesebb várakozási idő maradjon.

A gyermekeknek különböző táplálkozási szokásaik vannak. A felnőttek ismerjék meg a szülők segítségével ezeket, és kellő toleranciával fogadják el a kezdeti étvágytalanságot, válogatást. Később ösztönözzék a gyermekeket, de ne kényszerítsék az ételek elfogyasztására. Biztosítsák, hogy a nap bármely szakában ihassanak.

A testápolás a gyermekek tisztaság igényének kialakítását szolgálja. Az **óvó** a gyermekek ápolása közben teremtse interakciót, hogy a gyermek kívánsága, kérése alapján tudjon segíteni. Ezen a téren is nagy különbségek mutatkoznak a gyermekek között. Az óvodai és a családi gondozási szokások összehangolása segít az azonos elvek betartásában. Különös gonddal védje a gyermekek érzékszerveit. A bőrápoláshoz, fogmosáshoz, hajápoláshoz, az orr tisztán tartásához, a WC-használathoz a felnőttek teremtsék meg a feltételeket úgy, hogy a gyermekek fokozatosan, önállóan végezhesék ezeket a teendőket.

Az időjárásnak megfelelően való öltözködés védi a gyermekeket, ezért az **óvónő** hasson a szülőkre, hogy többretegűen öltöztessék gyermekeiket. Ennek kialakításában a szülők lehetnek partnerek, akiket fontos meggyőzni a praktikus, izléses öltözködés előnyeiről.

A mindennapi szabad mozgás nélkülözhetetlen eleme az óvodai életnek. A gyermekek a természetes nagymozgásokat, mozgáselemeket egyénileg gyakorolják a sokféle mozgásfejlesztő eszközökön, emellett a néhány percig tartó szervezett mozgásos tevékenységek jól szolgálják a gyermekek mozgáskoordinációjának fejlesztését. A rövid ideig tartó, szervezett mikro csoportos séták is hozzájárulnak a gyermekek mozgásszükségletének kielégítéséhez

A gyermekek alvásiigényének egy részét az óvoda elégíti ki. Az alváshoz tiszta levegőre van szükség, ezért lefekvés előtt alapos szellőztetéssel teremtsük meg a feltételeket. A nyugodt pihenés feltétele a csend, bizonyos bezártság. Elalvás előtti mesélés és az azt követő altatók dúdolása kondicionáló reflexként hat. Ha lehet, minden alkalommal éljék át az altató

hatására kialakult szendergés állapotát. A gyermekeknek különböző az alvásigénye. Egy órai nyugodt pihenés után az **óvodapedagógus** tegye lehetővé, hogy a nem alvó (5-6-7 éves) gyermekek felkelhessenek és csendes tevékenységet folytathassanak. Nyári hónapokban az iskolába felvett gyermekeknek legyen lehetősége csak akkor pihenni, ha külön igényük van rá. Ezzel is előkészítjük a gyermekeket a kisiskolás napirend szerinti életre.

Az óvodában megbetegedett gyermeket fokozott gondoskodással gondozza a felnőtt mindaddig, míg szülei meg nem érkeznek. Ez feltétlenül fontos láz, hányás, kiütés, hasmenés, bőrpír, erős köhögés esetén. A fertőzések terjedését a gyakori szellőztetéssel, edzéssel, megfelelő öltözködéssel, külön törölköző használatával igyekezzon gátolni.

A 4-5 éves korban kialakuló alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartás. A szervezett mozgásos tevékenységek, különösen a prevenciós fejlesztő tornák, a mozgási igény kielégítése segít a gerinc deformitások megelőzésében. A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermek lábtartása javítható.

A gyermekek egészséges életmódját úgy lehet biztosítani, ha mindennap edzési lehetőségük van. Erre legtöbb alkalmat a szabadban tartózkodás biztosít, mely növeli a gyermekek ellenálló képességét. Ezért mindennap – ha lehet. Kétszer is – tartózkodjanak a szabadban. Mozgásszükségletük kielégítése érdekében az **óvodapedagógus** szervezzen napi kocogó-futó lehetőségeket. A gyermekek meghatározott futópályám önmaguk döntsék el, mennyit futnak. A felnőttekkel végzett rendszeres kocogások, futások ösztönzően hatnak rájuk és fokozzák a szív jó vérellátását, a rugalmasságot, állóképességet.

A gyermekek a víz edző hatását is érzékelik meg az óvodában. Jó idő esetén az óvoda a pancsolójában fürdőjenek, zuhanyozzanak.

A nagycsoportosoknak az **óvodapedagógus** lehetőség szerint szervezzen úszásoktatást, ahol a víz megszerettetését, vízhez szoktatását vállalja az oktató. Folyamatosan növelhető a fürdés időtartama. Az **óvodapedagógus** vegye figyelembe a gyermekek egyéni érzékenységét, a vizes edzés legyen mindenkor önkéntes. A téli időszakban szánkózzanak, csúszkáljanak. A szervezett edzési programok maximális ideje 10-20 perc. A kondicionáló mozgások adjanak igazi felfrissülést, felüdülést a gyermekeknek.

A gyermekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása

Az óvoda feltételrendszere befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának szintjét. A gazdag tárgyi környezet, ha megfelel az egészségügyi előírásoknak és esztétikus, nyugtató hatású színharmóniát áraszt, jó alapot ad az óvodai nevelőmunkához.

Az óvoda fontosabb fejlesztési tere az óvodaudvar. Az udvar akkor tölti be funkcióját, ha a gyermekek szinte egész napjukat kinn tölthetik. Az udvaron legyen árnyékos és napos játszó rész. Legyen füves, homokos, betonos rész is. Az udvar esztétikai szépségét adja a sok szép virág, cserje. A mozgásfejlesztő eszközök különböző típusú mozgásokhoz adnak lehetőséget. A labdás játékokhoz megfelelő nagyságú terület álljon a gyermekek rendelkezésére. Az óvoda udvarán legyen olyan zártabb udvarrész, ahol énekes játékokat játszhatnak a gyermekek, ahol bábozásra, dramatikus játékokra nyílik lehetőség. Az udvaron a gyermekeknek legyen biztosítva a higiénikus tárolással elkészített ivóvíz.

Az óvoda épületét a nevelési, fejlesztési feladatok megvalósításának figyelembevételével az óvónők esztétikusan rendezzék be.

A több funkciót betöltő csoportszobát tegyék alkalmassá a szabad játékokra, a tevékenységek végzésére, az étkezésre, az alvásra és pihenésre. A csoportszoba barátságossá, otthonossá, esztétikussá tétele az izlésközvetítés miatt valamint a gyerekek jó közérzetének biztosítása miatt is fontos. A természetes világítás felhasználása céljából az ablakot hagyjuk szabadon, csak olyan függönyt használjunk, ami nem veszi el a fényt. A mozgásos tevékenységeket mindig nyitott ablaknál végezzék a gyermekek. Fűtés idején a száraz levegő enyhítésére párologtatás szükséges. Erős napsütés ellen a csoportszobát világos függönyvel védjük.

Az **óvodapedagógus** a többféle játéktevékenységhez alakítson ki elkülönített szobarészeket. Alakítson ki mesesarkot, ami a személyes perceknek, napi mesélésnek, drámajátékoknak a színtere. Legyen olyan csoportszoba rész vagy sarok, ahol a gyermekek összegyűjthetik a séták alkalmával talált „kincseket”.

Az öltöző berendezése, világítása, fűtése, szellőztetése biztosítson minden feltételt a nyugodt vetkőzéshez, öltöztetéshez.

Minden gyereknek legyen külön ruha- cipőtartó polca az öltözőben a szülők részére legyen hirdető tábla, ahol havi időszakokra lebontva tájékoztatást kapnak a csoport nevelési-fejlesztési elképzeléseiről, eredményeiről. A mosdóban megfelelő méretű eszközök segítsék a szükségletek kielégítését. A fürdőszobai tevékenységek szokásait rögzítsék képi formában.

Óvodánk lehetőséget biztosít a helybeli önképző művészek ovigalériai kiállítására. A gyermekek szemmagasságában kiállított alkotások megfelelő megvilágításban szolgálják az alkotásokra történő rácsodálkozást. A környezet megszerettetését, a zenei nevelést, a játékidő élmény teli eltöltését segíti a videó szoba.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat, zsebkendőjüket önállóan használják.
- Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek vizet a kancsóból.
- Készség szinten használják az evőeszközöket.
- Esztétikusan terítenek, higiénikusan étkeznek.
- Étkezés közben halkán beszélgetnek.
- Teljesen önállóan öltöznek.
- A ruhájukat ki-be gombolják, cipőjüket befűzik, bekötik.
- A ruhájukat esztétikusan, összehajtva helyezik a zsákba.
- A környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani.
- Ügyelnek saját külsejükre, melyben megjelenik a szépre törekvés.

Az érzelmi nevelés és társas kapcsolatok

A szociális és egyéni nevelés célja a gyermeke egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességének kibontakoztatása a közösségen belül a csoport normái alapján.

Az érzelmi nevelés és társas kapcsolatok az egységes óvoda – bölcsődei csoportban

A 2-3 éves korú gyermek jellemző sajátossága, a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, így elengedhetetlen, hogy a gyermeket, az intézményben érzelmi biztonság, derűs környezet és szeretetteljes légkör vegye körül.

1. Fontos, hogy a gyermeket a bölcsődei csoportba kerüléskor kellemes hatások érijék. Már a bölcsődei találkozás előtt megismerkedünk a gyerekekkel otthoni környezetükben, majd játszódélutánra hívjuk a családokat
2. A gondozónő és a gyermekek között szeretetteljes, érzelmi biztonságot, jelentő kapcsolatot szeretnénk kialakítani.
3. Figyelembe kívánjuk venni az egyéni szükségleteket, hogy az én tudat egészségesen fejlődjön.
4. A gyermekek társas kapcsolatban megtanulják az együttélés szabályait. Segítünk, hogy a mások iránti nyitottság, empátia és tolerancia tovább fejlődhessen.
5. A bölcsődei csoport lehetőségeket teremt, hogy a nevelőkkel és társakkal sok közös élményhez jussanak.

Feladatok:

- Az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodás kor végéig.
- A gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása. Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése, a társas kapcsolatok létrehozása érdekében.

Az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermekeket az óvodában érzelmi biztonság, szeretetteljes derűs légkör vegye körül. Családias légkörben kialakul a gyermekek érzelmi kötődése társaihoz, felnőttekhez egyaránt. Ez olyan alaphangulatot ad, ami kapcsolatteremtésre, cselekvésre, játékokra ösztönöz. A gyermekek élettere legyen barátságos, otthonos, amit elsősorban az óvónő tervez meg, de adjon lehetőséget a gyermekeknek ötleteik, elképzeléseik megvalósításához.

Mozoghassanak a gyerekek szabadon a csoportszobában, mosdóban.

Az 5-6 évesek megfelelő biztonság mellett meghatározott céllal, önállóan mehessenek ki az udvarra is.

Legyen minden óvodai csoportnak hagyománya, szokásrendszere, jelképrendszere, szimbóluma, ami sajátos egyéni színezetű légkört biztosít, mélyítve a gyermekek összetartozását együttérzését.

A gyermekek érkezésekor az óvoda öltözőjében, folyosóján halk zene segíti a nyugalmas légkör megteremtését.

A beszoktatás időszaka meghatározza a gyermekek kialakuló érzelmi kötődését az óvodához. Az **óvodapedagógus** a szülőkkel teremtsen meg a lehető legnyugodtabb feltételeket a gyermekek közösségbe történő beilleszkedéséhez. Nagyfokú körültekintést, gyöngédséget, megértést és türelmet kíván a 3-4 éves gyermekek beszoktatása. Az **óvodapedagógus** adjon lehetőséget arra, hogy a gyermekek szüleikkel együtt ismerkedjenek az óvodával. Ez alatt az idő alatt a szülő megismeri az óvoda belső életét, a gyermekek napirendjét, szokásait. A „biztonságos” beszoktatás során viselkedési rendet tanul meg a gyermek, ami segíti a társas beilleszkedését. A beszoktatás ideje alatt a gyermekek elhozhatják azokat a tárgyaikat, amihez ragaszkodnak.

A sok érdekes ízlésű játék mellett az óvónő személyes kapcsolattal, mesével, ölbéli énekes játékokkal, mondókákkal kedveskedik a gyermekeknek. Lefekvéskor az új gyermekeket az **óvodapedagógus** különös szeretettel vegye körül.

Már a beszoktatás ideje alatt a tervezett szokásoknak megfelelően végezzék a tevékenységeket, amit sok érzelmi megerősítéssel, játékosan gyakoroltasson az **óvodapedagógus**, természetesen figyelembe véve a gyerekek egyéni képességeit, tempóját, szokásait. Az 5-6-7 éves gyermekek segítsenek a kiscsoportosok öltöztetésében, vegyék körül őket gyöngédséggel, szeretettel.

A családi légkör megteremtése elősegíti a gyermekek társas kapcsolatainak alakulását. Mindehhez gazdag tevékenykedtető élet szükséges. A gyermekeknek legyen lehetősége minél többször érdeklődésének megfelelő tevékenységet választani, hogy gyakran átélhesse a belülről táplálkozó kedvet. Így kialakul, hogy egy időben egymástól függetlenül különböző motivált cselekvések alakulnak ki egyénileg és csoportosan is, ahol a gyermekek képesek alárendelni spontán aktivitásukat a közös tevékenységnek. Az érdektelen gyerekekre szenteljen figyelmet az óvónő, hogy mielőbb kiderítse érdektelenségük okát, mert befolyásolását csak így tudja elindítani.

A gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi kapcsolatának kialakítása. Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése a társas kapcsolatok létrehozása érdekében

A gyermekek pozitív kapcsolata úgy alakul ki, ha jól érzik magukat a csoportban. Bizalmuk, biztonságuk kialakulását elősegíti az óvoda felnőtt közössége, gyermek közössége. Kiemelkedő szerepe van az óvodapedagógusnak, aki irányítója és egyben társa a gyermekeknek. A jó nevelés alapja a feltétel nélküli szeretet korlátokkal együtt. A korlátokat úgy kell megszabni, hogy az adott korosztály meg tudja felelni az elvárásoknak. A nevelés akkor lesz hatékony, ha az **óvodapedagógus** az egész csoport előtt álló feladatokat minden gyermek számára-egyénei sajátosságait figyelembe véve- érthetővé, vonzóvá tudja tenni. Az óvónő segítse a gyermekeket abban, hogy elfogadják eltérő képességű és tulajdonságú társaikat.

A felnőtt-gyermek kapcsolatában a következő elvek jelenjenek meg:

Az **óvodapedagógus** próbálja megérteni - elsősorban érzelmileg- a gyermekeket. A parancsolás helyett igyekezzen kérdezni, ami elősegíti a megértést, az átértékelést. A gyermekek képzelete sokat segít a pozitív szociális kapcsolatok, szokások kialakításában.

Az **óvodapedagógus** magyarázatában jelenjen meg a dolgok pozitív oldala.

A gyermekek tevékenységéhez az **óvodapedagógus** biztosítson nagy szabadságot a pontos határok megjelölésével. Ez azt jelenti, hogy az **óvodapedagógus** röviden, egyértelműen, pozitívan fogalmazza meg azt, amit akar, vagy amit nem akar. Az **óvodapedagógus** a többszöri „határátlépéseknél” vezessen be következményeket, ugyanakkor adja meg a lehetőséget a javításra.

Alakítsa ki a közösségi élet szabályait. Legyen képes nevelési taktikát váltani. Ha egymást követően eredménytelennek érzi a befolyásolását. Az **óvodapedagógus** segítse a gyermekbarátságok kialakulását, formálja úgy, hogy a közösség többi tagjaihoz is kapcsolódjanak. A gyermekek érdeklődjenek a közösség érdekében végzendő feladatok iránt, érzelmileg éljék át a közös aktivitásból eredő célok teljesítését. Örömmel és érdeklődéssel kapcsolódjanak be a közös együttlétekbe.

Az **óvodapedagógus** nevelje a gyermekek érzésvilágát a kialakult összeütközések feldolgozása során. A konfliktust feloldó megbeszéléseket kellő odafigyeléssel, kivárással hallgassa meg az óvónő, hogy véleményt tudjon mondani a történetekről úgy, hogy a gyermekek saját felelőssége erősödjön.

Az **óvodapedagógus** bátorítson minden gyermeket a csoporton belül, hogy a belső elégedettsége, pozitív énképe kialakuljon.

Az agresszív gyermek lehetőleg ne kapjon figyelmet az agresszivitásán keresztül. A negatív viselkedési módot szándékosa mellőzni kell.

A felnőtt- gyermek társalgásában világos, egyértelmű, építő, előrevivő megfogalmazás jelenjen meg, a kívánság tárgyilagos megnevezésével, az ok kiemelésével. Biztosítson az óvónő minden gyermeknek személyes perceket, hogy a jó kapcsolatot megerősítse. Ezekben a beszélgetésekben a mások és a saját érzések elfogadása és megfogalmazása is kapjon hangot.

A kapcsolat erősítését szolgálja a beszélőtárs megbecsülése, értékelése, a kölcsönös engedmény keresése, melyből mellőzendő a megbántás, hibáztatás, gyakori bírálgatás, kioktatás, kiabálás, panaszkodás, prédikálás.

A gyermekek viselkedéskultúráját fejlessze a felnőttek példája, bátorítása, türelme, bizalomelőlege.

Tilalom helyett a felnőttek adjanak választási lehetőséget a gyermekeknek, hogy önálló döntéseket hozhassanak és változásra képessé váljanak.

Az **óvodapedagógus** örömét jelezze dicsérettel és félelem nélkül jelölje meg a veszélyeket, problémákat.

A humor jó segédeszköz a pozitív töltésű viszonyok ápolásában, a szeretet egy bizonyos formája. A nehézségeket feloldja, a görcsöket megszünteti.

A bátortalan gyermekek nevelésekor az **óvodapedagógus** minél többször örüljön a kisebb előrelépésnek, fejlődésnek is.

Hassa át a közösségfejlesztő pedagógiai munkát odafigyelés, meghallgatás, a saját érzések elmondása, mások érzésének meghallgatása, elfogadása, hogy a Gyermekek örömteli optimizmusa fejlődhessen.

Az **óvodapedagógus** hívja segítségül a nevelésben a célirányosságot. Elemezze, vizsgálja a gyermekek társas kapcsolatát, viselkedését. Használjon minél több játékos eszközt az egyéni jellemzők kimutatásához. (pl. születésnap tábla, életkorokat mutató tábla stb.)

A gondozónővel kapcsolatos elvárásaink:

A demokratikusan nevelő felnőtt sikeres kommunikációjának feltétele:

- empátia,
- elfogadás, pozitív attitűd a másik ember iránt,
- hitelesség, őszinteség.

A gondozónő kommunikációja akkor jó, ha:

- személyre szól,
- a helyzet tartalmának megfelel,
- választ vár,
- támogató, segítő, pozitív irányba visz tovább,
- a verbális és non-verbális jelzések összhangban vannak,
- az elmondottak a gyermek számára érthetően vannak megfogalmazva,
- egyidejűleg több csatornán folyik,
- negatív helyzetekben (figyelmeztetés, tiltás) is tárgyilagos, nyugodt, indokolt, a gyermek figyelmét, érdeklődését más irányba tereli.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére

- Ragaszkodnak óvodájukhoz, a kisebb gyermekekhez, felnőttekhez. Ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra.
- A gyermekeknek igényévé válik a viselkedés és a helyes cselekvés szokásszabályainak betartása.
- Egymást figyelmeztetik a szabályok megszegése esetén.
- A felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival.
- Konfliktusos helyzetben társaikkal egyezkednek
- Érdeklődnek társaik, barátaik iránt, ha az óvodán kívül találkoznak, szeretettel köszöntik egymást.
- A csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadják.
- Igényükké vált a tevékenységekben való részvétel és együttműködés.
- A tevékenységeket türelmesen a megbeszéltek alapján befejezik. Képesek nyugodtan ülni, figyelmesen meghallgatják a felnőtteket, gyermekek közléseit.
- Szavak nélkül is értik környezetük jelzéseit.
- A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- Értékelik saját tetteiket és az eléjük tárt magatartási példákat.
- Érvényesítik kezdeményezőképességüket, kinyilvánítják tartósabb érdeklődésüket.
- Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat.
- Szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre.

A fejlődés leggyakoribb jellemzői a bölcsődéskor végére

- nagyon sok területen önálló a gyermek: egyedül étkezik, öltözködik, tisztálkodik, legfeljebb apró segítséget igényel,
- már nemcsak a szoros felnőtt-gyermek kapcsolatban érzi magát biztonságban, hanem szívesen játszik társaival is,
- jól tájékozódik környezetében, ismeri a napi eseményeket, a csoportban kialakított szokásokat, szabályokat, az ezekhez való alkalmazkodás nem jelent nehézséget számára,
- környezete iránt nyitott, érdeklődik minden, szívesen vesz részt új tevékenységekben,
- gazdag szóincse van, elsősorban beszéd útján tart kapcsolatot felnőtellel, gyermekkel,
- a gyermekek többsége szobatiszta.

A bölcsődés gyermekek fejlődését a Lóczy féle táblázat kitöltésével dokumentáljuk a C.3354-37.sz. nyomtatványon.

11. A program specifikuma

Programunk a néphagyományőrzést, a népi kultúra ápolását kiemelt feladatának tekinti. Az **óvodapedagógusok és a gondozó** beépíti a kisgyermek nevelésébe mindazon értékeket, amelyek a folklórban megőrzésre érdemesek. A hagyomány ápolás az óvodába lépés első pillanatától a nevelés szerves része. A helyi horvát kultúra átszövi az egész programot. Minden területen kapcsolódási pontjai vannak. Gyermektől gyermekig, óvótól, óvíg, szájról szájra hagyományozódik. Az **óvodapedagógusok és a gondozó** ismerik a népszokások eredetét, azok lényegét, hiedelemvilágát, jelképeit. Jártasak a kézművességben, számos népi játékot, népmesét, népdalt ismernek.

A néphagyomány tartalma az egyes tevékenységformákban

Vers, mese, dramatikus játék: népmesék, mondókák, közmondások, rigmusok, időjóslások, névcsúfolók, találós kérdések

Énekes játékok: mondókák. Énekes gyermekjátékok, népdalok, hangszeres népzene
Rajz, mintázás, kézimunka: tárgykészítő népi játékok, sodrások, fonások, szövések, gyöngyfűzés, agyagozás, mézeskalácssütés, nemezelés

A környezet tevékeny megszerettetése: találós kérdések, népi jóslások, jeles napok, népszokások

Mozgás, mozgásos játékok: ügyességi és sportjátékok

Az óvodában ünnepelhető jeles napok időrendben

- szüret
- Advent (november 30. utáni első vasárnaptól a negyedik vasárnapig)
- Karácsony (december 24-25-26)
- Március 15 megünneplése
- Farsang (vízkeresztől hamvazószerdáig
- Húsvét (az első tavaszi napéjegenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap
- Pünkösöd (húsvét utáni 50. napon)

A néphagyomány-ápolás ajánlott tartalmai korcsoportonként

Minden jeles napot egy hosszabb előkészület vezet be, amelyekhez az óvónő a gyermekek kíváncsiságát kielégítve folyamatosan biztosítson változatos tevékenységeket.

A hagyományok ápolása közben történő együttjátzás, együttmunkálkodás, tervezgetés örömtelivé, izgalmassá teszik a várakozás időszakát. Maga az ünnep külsőségeivel sem lehet erőltetett, betanított forma, hanem vidám hangulatú, felszabadult együttlét.

Egy-egy ilyen hagyományőrző rendezvényen sor kerülhet a régi anyanyelv felelevenítésére, népies rigmusok, mondókák, gyermekjátékok, gyermekdalok segítségével.

Szüret

A 3-4 évesek hallgassanak éneket, mondókát almáról, szőlőről, szüretről. Kedvük szerint vegyenek részt a szüreten, a mulatságon. Szemezzék a szőlőt, kóstolják a mustot.

A 4-5 évesek ismerjenek meg egyszerűbb énekes játékokat, gyűjtsék, válogassák az ős gyümölcsöket. Vegyenek részt a szüret előkészületeiben: dugják el a gyümölcsöt, süssenek pogácsát. Kedvük szerint vegyenek részt a szüreten: játsszanak népi játékot, préseljék a mustot, táncoljanak népzeneire.

Az 5-6-7 évesek szervezzenek szüreti mulatságot az **óvónő** segítségével. Díszítsenek kaput gyümölcsökkel, süssenek pogácsát. Tudjanak verset, dalt, mondókát a szőlőről. Legyenek

aktív részesei a mulatságnak: táncoljanak, énekeljenek, játsszanak szüreti népi játékot, szemezzék, préseljék a szőlőt. Készítsenek termésekből egyszerű hangszereket.

Advent, Borbála nap, Mikulás, Luca nap, Karácsony

A 3-4 évesek ismerkedjenek az advent jelképeivel: koszorú, naptár. A naptár alapján minden nap készüljenek egyszerűbb feladatokkal a karácsonyra. Rövid dalt, mondókát vagy verset tudjanak a Mikulást és a karácsonyt várva. Készítsenek egyszerű fenyődíszeket, ajándékot szüleiknek. Figyeljék a vízbe tett cseresznyeágot, az ültetett Luca-búzát. Ismerkedjenek a karácsonyi népszokásokkal.

A 4-5 évesek segítsenek az adventi naptár és koszorú elkészítésében. Naponta nézzék meg, mik a további feladatok. Tegyék vízbe a cseresznyeágot, ültessenek Luca-búzát, fessenek az ablakra, süssenek mézeskalácsot, készítsenek fenyődíszeket nehezebb technikával. Mikulás és karácsony előtt tanuljanak dalt, verset, mondókát. Egyenek almát, mézes diót, gyűjtsák meg a gyertyát.

Az 5-6-7 évesek önállóan, de az **óvónő** irányításával készítsenek adventi naptár, koszorút. A megbeszélte feladatokból bontsanak ki egyet naponta és oldják meg a kijelölt feladatot. Luca napján kotyoljanak másik csoportokban, tanuljanak kotyoló mondókákat, verset a Mikulásnak és karácsonynak. Luca naptár is készítsenek és figyeljék az időjárást.

Az étkezési szokásokhoz süssenek tököst, gerezdeljenek almát, törjenek diót. Gyúrjanak, süssenek és díszítsenek mézeskalácsot

Farsang

A 3-4 évesek egyszerű technikával díszítsenek papíralarcot, öltözzenek jelmezbe, ha kedvük van, táncoljanak, utánozzák az óvónő táncos mozdulatait.

A 4-5 évesek díszítsenek farsangi álarcot, gyűjtsenek zsákbamacskához tárgyakat, vegyenek részt farsangi játékokban, tanuljanak egyszerű dalokat vagy mondókákat. Hallgassanak tréfás mesét, verset.

Az 5-6-7 évesek tanuljanak farsangi dalokat, bálba hívogató mondókákat. Segítsenek jelmezük, maszkjuk elkészítésében. Vegyenek részt a zsákbamacska kihúzásában, hívogassák társaikat a mulatságba. Vegyenek részt a táncban, az ügyességi játékokban, a csoportszoba feldíszítésében.

Húsvét

Komálás, komatál hordás, locsolás, tojásfestés

A 3-4 évesek tanuljanak locsolóverset, díszítsenek tojást az óvodapedagógus segítségével. Locsolkodjanak és vegyenek részt a tojás-játékokban. Tegyenek nagy sétát az óvoda környékén.

A 4-5 évesek tegyenek nagyobb sétát a környéken, írjanak tojást viasszal, díszítsék a csoportszobájukat.

Az 5-6-7 évesek díszítsék az ablakokat festéssel. A tavaszi határkerülést tegyék meg jó messze az óvodától. Tanuljanak mondókákat a locsoláshoz, komáláshoz, dalt a komatálküldéshez. A fiúk locsolják meg a lányokat és az óvónőket, a lányok készítsenek tojást a fiúknak maratással, karcolással. Komáljanak a barátok egymással, süssenek komatálban süteményt és komáljanak választott csoporttal.

Pünkösöd

Községünkben hosszabb ideje hagyomány a „Rác-Pünkösöd” elnevezésű rendezvénysorozat, melynek játszóházában aktívan vesznek részt az **óvónők** és az óvodás gyermekek egyaránt.

12. A program tevékenységformái

Játék, játékba integrált tanulás A belülről indított és vezérelt játék célja a gyermek szabad képzelettársításának elősegítése. Az intellektuális, mozgásos, szociális tapasztalatok többszöri átélésével a gyermekek egyéni vágyainak és ötleteinek kibontakozása. Továbbá

célunk, hogy minél sokrétűbb, tájékozódó tevékenységgé váljon a játék, és a játékba integrált tanulás.

Játék az egységes óvoda – bölcsődei csoportban

A bölcsődei játék alapelvei

A bölcsődei ellátásban „A bölcsődék működési engedélyének szakmai követelményei” – ben megfogalmazott alapelvek a meghatározóak. Ezek megvalósítása gondozási- és játékhelyzetekben lehetséges. Az általános alapelveken túl, a gyermekek játékával kapcsolatban még a következők érvényesülnek:

- A játékfejlődés és más funkciók fejlődése között szoros kapcsolat van.
- A megfelelő napirend a lehető legtöbb és leghosszabb játékidőt biztosítja a szobában is és az udvaron is.
- A jól kiválasztott játékszerek felölelik illetve reprezentálják a gyermekek szűkebb és tágabb környezetét, lehetővé teszi azok eseményeinek az eljátszását.
- Az elmélyült, nyugodt játék feltételei:
 - az öntevékenység és a szabad választás lehetősége,
 - a gyermekek fejlődésének és kreativitásának támogatása,
 - a felnőtt odafigyelése, elismerése, esetenként ötletadása, az együttjátszás, a közös tevékenység során nyújtott viselkedési és helyzetmegoldási minták, nyugodt légkör,
 - megfelelő csoport létszám,
 - gondozónői állandóság,
 - szoba megfelelő berendezése,
 - játékok megfelelő elhelyezése,
 - a gyermekek életkorának megfelelő fajtájú és mennyiségű játékok.

A játék fejlődés folyamata:

A játék kisgyermek számára örömet nyújtó tevékenység. Motivációja a belülről fakadó, spontán érdeklődés: a kíváncsiság készteti a gyermeket a játékokra, a tevékenységre, a kutatásra. Ezáltal a valóság felfedezése, megismerése a játékon keresztül lehetséges.

Második év

Megjelenik a konstruálás kezdeti formája, az egymás mellé, egymásra rakogatás, a ki-be pakolás, gyűjtögetés-borogatás. Ez jó alkalom a tárgyak összehasonlítására, valamilyen szempont pl. szín, vagy forma szerinti válogatásra. Csak a piros kockákat gyűjti a táliba, vagy csak a dominókat. Az építés még nem előre eltervezett. A játéktárgyak és eszközök funkció szerinti használata egyre inkább jellemzővé válik. Ez jelzi az emlékezet fejlődését, hiszen felidézhetőek a korábban látott, kipróbált cselekvések. Így a játékban megjelennek a kisgyermek mindennapi életének eseményei, pl. eljártssza az evést, fürdést. A játék során begyakorolja, tökéletesíti az eszközök használatát. Az utánzás képességének fejlődése lehetővé teszi, hogy a saját életének eseményei mellett, amelyeket felnőttel, illetve babával, macival is el tud játszani, - eteti, takargatja, fésüli – a felnőttek tevékenységét is utánozza: főz, vásárol, autót vezet, szerel stb... Ezek a játékok a valóságban átélt feszültségek, frusztrációk levezetésére is alkalmasak, hiszen a játékban az is lehetséges, amit kisgyermekként nem tehet meg, pl. vasalhat. Az események utánzása, újraélése örömet jelent a gyermek számára.

A második életévben a nagymozgások fejlődése, az értelmi fejlődés, az önállósodás fejlődése eredményeként a kisgyermek egyre tágabb környezetével ismerkedhet meg. A szabadban a nagymozgásos játékok gyakorlására van lehetőség, szaladgálás, játékok tologatása, biciklizés és a homokkal való ismerkedés. A szobai játékok köre is tovább bővíülhet, megismerkedik a ceruzával, papírral, gyurmával, festékkel.

A beszéd fejlődése lehetővé teszi, hogy cselekvéseket, eseményeket szavakkal jelezzon, így azokat már nem feltétlen kell eljátszani. A társakkal való kapcsolatfelvétel is lehetséges beszéd útján.

Harmadik év

A harmadik életévben a tágabb környezet megismerése, új jelenségek megértése már nem csak közvetlenül cselekvések útján, hanem közvetve a beszéd útján is lehetségessé válik. A gyermekek sokat beszélgetnek felnőttekkel és társaikkal is. Sok kérdést tesznek fel, így válnak számukra érthetővé azok az összefüggések, melyek a közvetlen tapasztalás útján nem ismerhetők fel.

A konstruálás már nem csak önmagáért való, hanem valamilyen céllal kezd építeni a gyermek, pl. parkolót, kerítést, stb.

Az utánzásos játékok tovább fejlődnek. A gyerekek különböző, valaminek nevezett, „pót” tárgyakon tudják megismételni ugyanazokat a cselekvéseket, amelyeket az eredeti tárgyakkal tettek, míg a megismételt cselekvések a tárgyakkal jelképes utalásaivá válnak.

A gyermek érdeklődése egyre inkább a tágabb környezet tárgyai és jelenségei, valamint a környezetében lévő emberek cselekvése, élete irányába fordul. A gyermek képes akárkinek a cselekvéseit eljátszani, akit látott. Ez a szerepjáték kezdeti formája. Általában azokat utánozza, akik valamiért nagyon fontosak a számára pl. szülők, gondozónő, testvér, vagy akik nagy hatást tettek rá. Ez utóbbihoz tartozhat bármely kellemes vagy kellemetlen élmény, vagy furcsa, a gyermek számára érthetetlen, de éppen ezért izgató jelenség, tapasztalat. Az utánzás, megismétlés, a cselekvés más változatainak megjelenítése segít a különböző személyekhez, szerepekhez kapcsolódó tevékenységek rögzítésében, megtanulásában. Jó ha minél változatosabb a szerepjátékok eszköztára, hiszen így többféle szerep megjelenítésére, eljátszására van lehetőség. A gyermek érzelmei, élményei, érdeklődése határozzák meg elsősorban a játéka tartalmát. Igazi szerepjátékról azonban még nem beszélhetünk, hiszen a szerepeket a manipuláció teszi vonzóvá a 3 éves gyermek számára. A szerephez tartozó más cselekvéseket és helyzeteket még nem játssza végig. A szerepek is felcserélhetők még, vagy gyakran többen játsszák ugyanazt a szerepet egymás mellett pl. anyaként főznek a konyhában, vagy egy beteget több orvos is vizsgál, gyógyít. Az igazi szerepjátékokban, majd óvodás korban mindez nem történhet meg. Ott a szerepeket kiosztják és ahhoz mindenkinek ragaszkodnia kell. 3 éves kor körül a szerepjátéknak a műveletei a szerepekhez tartozó cselekvések tapasztalhatók a gyerek játékában.

A társas viselkedés terén is nagy előrelépés történik: az eddig szinte kizárólag egyedül, vagy a felnőttel játszó gyermek felfedezi a társait is, mint lehetséges játszótársakat. Az együttjátszás persze még először azt jelenti, hogy egymás mellett ugyanazt csinálják, vagy ugyanazon építményen dolgoznak, de egymástól függetlenül. Inkább az együttmozgás, az egymás mellettség adja még az együttesség élményét. Általában közös vagy hasonló tapasztalatok, az ún. „forgatókönyvek” képezik az együttjátszás és a beszélgetések alapját. Ebből következik, hogy vannak dolgok, amiket ki sem kell mondani, elég jelezni (vagy még azt sem), mert azok a forgatókönyvek részei és így az együttjátszók eleve tudják, hogy hol mi következik. Az egyes alkotóelemeket beleértik az eljátszott helyzetbe. Az a mindennapos megfigyelés is, hogy a bölcsődébe járó gyermekek jobban együtt tudnak játszani, a forgatókönyvekkel magyarázható, hiszen több közös eseményben, élményben van részük.

Az alkotójátékok során a gyermekek sokféle anyaggal ismerkedhetnek meg, kreativitásuk kibontakozhat. Felfedezik az anyagok sajátosságai mellett az ábrázolás lehetőségét, örömet. Megjelennek az emberrajzok, a gyurmából való formázások. A mesehallgatás igénye is egyre kifejezettebb. A ritmusos mondókák és egyszerű énekek mellett a gyermek szívesen hallgat meg rövid, sok párbeszéddel tarkított történeteket saját életéről, környezete tagjairól, állatokról.

Játékkészlet

A játékok kiválasztásánál, a játékkészlet összeállításánál a gondozónőnek az alábbi szempontokat figyelembe kell vennie:

Egészségügyi szempontok:

- könnyen tisztítható, fertőtleníthető legyen,
- balesetet ne okozzon – ne legyen törött, ne legyen könnyen törhető, ne essen szét darabjaira, éles sarkai ne legyenek, ne lógjon hosszú zsinóron, ne legyen túl nehéz.

Pedagógiai szempontok:

- minden tevékenységformához legyenek megfelelő játékszerek (manipuláció, konstruálás, utánozó-, szerepjáték, mozgásfejlesztő játék..., stb.),
- a játék színe, nagysága, formája keltse fel és tartsa ébren a gyermek érdeklődését,
- több fajta tevékenységre lehessen felhasználni,
- legyenek más nemzetek szokásait tükröző játékok,
- játékválasztásnál legyen szempont a nemek közötti egyenlőség elvének betartása (a kislányoknak is legyen autó, a fiúknak is baba).

A játékok kivitelezése igényes legyen, a csoportban való fokozott használat támasztotta követelményeknek is megfeleljen.

A játékok elhelyezése

A csoportszoba berendezése olyan legyen, hogy a különböző játéktevékenységek jól elkülönüljenek egymástól. Elegendő hely álljon a gyermekek rendelkezésére, egymást ne zavarják, akadályozzák. A játékokat nyitott játékpolcon, a gyermekek számára elérhető magasságban, úgy kell elhelyezni, hogy az figyelem felkeltő legyen. Az építőjátékokat fajtánként nagyméretű tároló kosarakban. A felnőtt felügyeletét igénylő játékokat a játékpolcon olyan magasságban helyezzük el, amit a gyermekek nem érnek el. A fantáziajátékokhoz játszósarkokat alakítsunk ki.

Pihenősarok:

Gyakran előfordul, hogy egy-egy gyermek elfárad a játékban, vagy csendre, egyedüllétre vágyik, esetleg a közérzete nem jó, és ezért szeretne lepiheneni. Legyenek minden szobában a gyermekheverőn kívül szőnyeg, párnák, ahol a gyermek pihenhet. A hangulatos, puha kárpitozású bútorok, szőnyegek, párnák, puha textil játékok pihentető, nyugtató hatásúak.

Alapjátékok, amelyeket minden csoportban biztosítani kell.

- játszókendők,
- babák,
- labdák,
- képeskönyvek,
- mozgásfejlesztők.

Az egyes korcsoportoknak ajánlott játékok az addig használtakat bővítik.

Bölcsődés korú gyermekek játéakai

A játékok mérete, súlya, alakja olyan legyen, hogy ha a gyermek rájuk fekszik, vagy magára ejti őket, ez ne legyen számára fájdalmas, vagy ijesztő, kellemetlen. A bölcsődés korú gyermekek számára válogatott játékoknak nem lehet olyan része, amit a gyermek lenyelhet. Mennyiségét tekintve – kivéve a nagyméretű játékokat – minden gyermeknek jusson azonos típusú játék (baba, mackó, könyv, autó, labda).

Építőjátékok egyes elemei, amelyek önmagukban is alkalmasak manipulációra,

Montessori korongok,

Hordó- és kockasor elemek,

Homokozó formák.

Üreges játékok:

- vödörök,
- tálak,
- kosarak.

Mozgásfejlesztő játékok, eszközök: labdák, mászópárnák, úszógumik.

A nagyméretű játékok kivételével minden gyermeknek jusson azonos típusú játék (baba, mackó, könyv, autó, labda). A gyűjtögető-soralkotó játék korszakában az arra alkalmas játékféleségből a csoportlétszám 3-4 szeresének beszerzése szükséges.

Konstruáló játékok: duplo legó, Gabi építő, Montessori torony, baby logik, pohársorok, hordósorok, formakirakók, fűzhető fagyöngy.

Nagymozgásos játékok: autók, dömperek, motorok, mászóka, alagút, baby csúszda, labdák, hordár kocsik.

Húzogatható, tologatható eszközök: vonatok, autók.

Üreges játékok: kosarak, vödörök, tálak, talicskák.

Homokozó játékok: vödörök, lapátok, homokozó formák, sziták.

Babák, macik, állatfigurák (plüss, frottír).

Könyvek: elsősorban keménylapú lapozó és leporelló.

Alkotó játék eszközei: zsírkréta, ceruza, gyurma, stb, ezeket állandóan pótolni kell.

Építő játékok:

- változatos építő játékok, kisebb méretűek is pl. legó.

A szerepjáték kellékei:

- használati eszközök, felnőtt tárgyainak kisméretű másai: lábasok, tányérok, poharak, sziták, szűrők, szerszámok, seprű, lapát, telefon, gyúrotábla, vágódeszka, stb.
- egyes foglalkozások, szerepek jellegzetes eszközei, ruha darabjai: orvosi táskák, fodrász kellékek, kisebb méretű felnőtt ruhák, sapkák, kalapok, táskák,
- babaruhák, takarók, babaápolási eszközök,
- gyümölcsök, zöldségek, egyéb termékek,
- flakonok, dobozok (teás, kekszes, piskótás, stb.).

Alkotó játék eszközei:

- zsírkréta, ceruza, festék, iskolatábla, kréta, gyurma,
- olló, papírok (csomagoló, színes, hajtogató, krepp, mintás),
- természetes anyagok (falevél, gesztenye, toboz, termékek, ágak, stb.),
- mágnes tábla, mozaik.

Logikai játékok:

- képkirakó,
- képes lottó,
- kártya.

Bábok

Könyvek: elsősorban puhalapú képeskönyvek.

Feladatok az óvodai játék során:

A játékhoz szükséges feltételek biztosítása.

A szűkebb és tágabb környezetből szerzett gyermeki benyomások feldolgozásának biztosítása a szabad játékban és játékba integrált tanulás során.

A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azon tartalmának, minőségének gazdagítása, a gyermekek egyéni sajátosságának figyelembe vételével.

A gyermek beszédfejlesztése a játékban.

Az óvó játéksegítő módszerei.

A játékhoz szükséges feltételek biztosítása

Alkotó kedvű légkört elsősorban olyan játék biztosításával érhet el az **óvó**, ahol a gyermek szabadon dönthet abban, hogy kivel játszik, milyen játékot választ, milyen témát dolgoz fel, milyen eszközzel jeleníti meg azt, milyen helyet választ és mennyi ideig tart a játéka. Az **óvó** teremtsen meg mindezekhez a feltételeket. A játékos légkört segíti a sok új ötlet is, a kellő időben adott segítség, megerősítés. A csoportban csak annyi szabályt vezessünk be, ami segíti a rugalmas, oldott légkör fenntartását, a szabad játékot, a sokféle manipulációt, az elképzelések valóra váltását

A kreatív légkör segíti a gyerekek ötleteinek szabad áramlását, a másik gyermek meghallgatását, az alkotó együttműködés kialakulását. A szabad játék során a gyermekek feszélyezettség nélkül tudjanak önállóan vagy a társaikkal önfeledten játszani.

Az óvó kezdeményezésére a gyerekek szívesen vesznek részt az énekes és mozgásos játékokban. A képességfejlesztő játékoknál a gyermek szabadon válasszon a felkínált szerepek, játékhelyzetek, társak között. Az óvó az együttjátszás során teremtsen meg a kezdeményezett játékhoz szükséges témát, eszközöket, szabályokat és a helyet. Az óvónő őszinte játéka mély átérzésre serkenti a gyermekeket. Az óvó az oldott légkör érdekében bátran használjon humoros kifejezéseket és tréfás szavakat.

A különböző típusú játékhoz szükséges hely biztosítása

A gyermekek a csoportszobában szükség szerint önállóan, vagy amíg erre nem képesek, az **óvodapedagógusok és gondozónő** segítségével alakítsák ki a játékok számára a megfelelő helyet. A csoportszobákban legyen helye a többféle állandó és variálható, vagy új elkülönített „kuckóknak”.

A programban jelentős szerepe miatt kiemelkedik a különösen esztétikus és meghitt mesesarok, amely egyúttal a dramatizálás, bábozás helye is.

Az intellektuális érzelmeket kiváltó séták során összegyűjtött tárgyak, termékek, növények, képek a kincseket őrzősarokban kapnak helyet, amit a gyermekek alakítanak ki és rendeznek, különböző szempontok alapján.

A rajzolásnak, festésnek, szövésnek, tárgykészítő népi játékoknak legyen meg az állandó helye. Az ehhez szükséges kellékek, anyagok eszközök mindegyik játékidőben álljanak a gyermekek rendelkezésére.

A gyermekek játéktere lényegesen megnövekedik az udvaron, ezért ösztönözzük őket arra, hogy minél több nagymozgásos tevékenységet folytassanak. Az időjárás függvényében az **óvodapedagógusok és gondozónő** segítse az udvari szerepjáték kibontakozását.

A játékhoz szükséges idő

A játéktevékenység az óvoda kinyitásával elkezdődik. A gyermekek ettől kezdve szabadon választott játékkal játszhatnak. A játék folyamatosságát a napirend jól biztosítja, így a gyermekek egybefüggően, a játékok elrakása nélkül játszhatnak több órán keresztül.

E programmal működő óvodákban a 2 - 3 - 4 éves gyermekek szinte egész nap játszhatnak, egyedül, egymás mellett, néha összeverődve, kivéve a tisztálkodás, alvás, étkezés idejét.

Az 5-6-7 éves gyermekek már összeszokott csoportokban játszanak. A csoportok kialakulásához, szerepek elosztásához több időre van szükség, mint a kisebbeknek. Ezért az óvónő kísérelje figyelemmel a játékot és törekedjen arra, hogy csak akkor ajánljon más játékot, ha már a gyermekek játéka felbomlóban van, s azt a körülmények miatt szükségesnek látja.

Az 5-6-7 éves gyermekeknek az óvó biztosítsa a több napon keresztül tartó játékot, hogy olyan tulajdonságuk, mint az állhatatosság kialakulhasson.

A napi életszervezésben az óvó törekedjen arra, hogy a gyermekek minél több időt kapjanak az udvari játéktevékenységhez. A reggeli órák, a tízórai utáni idő, a legnagyobb korábbi ébresztése növelje a kint töltött időt

A kreativitást segítő játékeszközök

A játékeszközök olyan tárgyai a cselekvésnek, amelyek kibontakoztatják és gazdagítják a gyermekek elképzeléseit. Az **óvónő** a játékhoz olyan eszközt biztosítson, mely ízléses, praktikus, egyszerű félkész játék, hogy sokféle ötlethez, játékfajta ihlessen.

A 3-4 éves gyermekek játékához sok eszközre van szükség. Elsősorban a gyakorló játékhoz, amelyek fejlesztik a gyermekek pszichikus funkcióját, másodsorban a hagyományos szerepjátékokhoz szükséges kellékek, amely ösztönzi a gyermekeket a szerepjátékra, harmadsorban az esztétikai neveléshez (vers, mese, ének, rajzolás) szükséges kellékek, csengő-bongó hangszerek.

Az óvónő a 4-5-6-7 éves korosztálynak bővítsa az eszközválasztékát, elsősorban a szerepjátékokhoz kapcsolódó kellékekkel, félkész játékokkal, az azonosulást elősegítő ruhadarabokkal, másodsorban értelem és képességfejlesztő játékokkal, amit a gyermekek egyénileg vagy mikrocsoportban **óvónővel** vagy egyedül játszanak.

Az udvari játékok zömmel a gyerekek nagymozgását elégítik ki, de ha az időjárás megengedi, ott is meg kell teremteni a nyugodt kreatív játékot (barkácsolás, rajzolás, festés, konstruálás, stb.).

A gyermekek tapasztalatainak gazdagítása, élmények szerepe

A gyermekek a környezetükből szerzett tapasztalatokkal a játék tartalmát gazdagítják. Az óvónő tegye lehetővé, hogy a családban, óvodában; tágabb természeti és társadalmi környezetben szerzett tapasztalatokat a gyermekek újra és újra a játékidőben átélhessék. A programban kiemelt szerepet kapnak a mikro csoportos séták, erdei óvodai programok. Ezek fejlesztő hatása meg kell, hogy mutakozzon a gyermekek tapasztaltságában.

A 2-3-6-7 éves korban megjelenő játékfajtái, s azok tartalmának, minőségének alakítása a gyermekek egyéni sajátosságaihoz alkalmazkodik.

A gyermekek játékában keverednek a különböző játékfajták, folytatódik a gyakorló játék. Ezért legyen módja a gyermekeknek megismerni az eszközök, tárgyak különböző tulajdonságait, így a véletlen cselekvéshez örömmézés társul. Ez az örömmézés ad alapot a cselekvés többszöri megismérléséhez, amely szinte ritmikusan jelentkezik. Az óvónő biztosítsa a játékhoz szükséges eszközöket, s játékaival adjon mintát a játékok helyes használatához, a játékok elrakásához. Ez a tevékenység jól fejleszti a szem-kéz koordinációt, kezesség-szemesség kialakulását, hat a laterális dominancia kialakulására.

Az óvónő kísérelje érdeklődéssel a gyermekek halandzsázását. A többszöri ismétléssel elmondott szöveg ritmusa a gyermekekben pozitív érzéseket kelt.

Az udvaron is biztosítsa az **óvónő** a gyakorló játék lehetőségét. Erre legalkalmasabb a homok, víz, kavics és olyan kisebb-nagyobb tárgy, melyet a gyermek saját szabályai szerint rakosgat.

Az **óvodapedagógusok és gondozónő** segítse a gyermek játékát továbbfejlődni. Már a legkisebbeknél is megjelenik a szerepjáték. Az óvó szervezzen és vállaljon szerepeket, hogy

a különböző kapcsolatok kialakítása minta legyen a közös cselekvéshez. A kicsik játékában kapjon teret a papás-mamás játék, a fodrászos, orvosos, kalauzos játék, stb., melyek egyszerű mozzanatokat jelenítenek meg együttlét, együttmozgás formájában. A gyermekek vállaljanak el szerepeket, használjanak szimbólumokat a „mintha” helyzetek megteremtéséhez.

A rendszeres, többször ismétlődő meseélmény igazi táptalaja a dramatizálásnak, bábozásnak. Az egyszerű mesék megjelenítésében legyen résztvevő az óvó, adjon modellt egy-egy szereplő megformálásához. Kezdetben használjanak minél több kelléket a képzeleti képek megjelenítéséhez, illetve a beleélő képesség, önkifejezés fokozása érdekében.

A bábozás először az óvó előadásában jelenjen meg az óvodában. Legyen a csoportnak kedvenc bábja, akinek szívesen elmondják sikereiket, örömeiket, bánatukat. Ezt a bábót is helyezték a többi közé, hogy a gyermekek tapogathassák, megszerethessék. Az **óvónő** a bábozáshoz, dramatizáláshoz szükséges kellékeket a gyermekekkel közösen készítse el.

A konstrukciós játékhöz kapcsolva jelenjen meg a barkácsolás, elsősorban az **óvónő** által barkácsolt kellékek készítésével, amit az **óvónő** a gyermek aktív bevonásával hoz létre.

A konstrukciós játékára legyen jellemző a formagazdagság. A gyermek élje át az „én készítettem” alkotás örömét.

A gyermekek játszanak olyan egyszerű szabályokhoz kötött ügyességi- és szabályjátékokat, amelyek könnyen betarthatók. Az **óvónő** tervezzen olyan szabályjátékokat, amelyek a gyermekek mozgásigényét is kielégítik.

A nagyobb gyerekek játékában is megjelennek a különböző játékfajták. Gyakran előfordul a kutató manipuláció, ha ismeretlen mozdulatokat, fogásokat igénylő eszköz kerül a kezébe. Dominánsan jelentkezik az érzellemmel telített szerepjáték a „mintha” helyzet, amelyhez különösen erős képzelőerő társul. Az **óvónő** segítse a gyermekeket abban, hogy a beleélés kifejtett formája kialakulhasson, minél többféle szerepet megformálhasson és a szerepegyeztetésben sikeresek legyenek.

A gyermekek játék elgondolása fejlődjön. Jelenjen meg többféle ötletből kialakított tartalmas játék, ami fejleszti a gyermekek kommunikációs képességét, szabálytanulási készségét, társakhoz való viszonyát, az együttes cselekvő képességet.

A jó példa nyomán a gyermekekben fokozódik a mesedramatizálás igénye. A gyermekek bábozzák, dramatizálják a meséket, hogy a meseélmény többoldalú örömszerzés legyen számukra. Az **óvónő** a szülők, gyermekek bevonásával barkácsoljon különböző típusú bábokat, hogy együttes, cselekvő megjelenítésre ösztönözze őket.

A szerepjátékot és a dramatizálást egészítse ki az építő, konstrukciós játék. Később legyenek képesek arra, hogy bonyolultabb formákat, tárgyakat, alkotásokat hozzanak létre. Használjanak különböző anyagokat, eszközöket.

Az **óvónő** szerettesse meg a szabályjátékokat. A gyermekeknek adja meg azt a lehetőséget, hogy ők is hozzanak létre szabályokat. Legyenek a játék vezetői maguk a gyermekek is.

A gyermekek beszédkészségének fejlesztése játék közben

A játék számtalan lehetőséget teremt a kommunikációra, a párbeszéd kialakítására. Az óvónő szerepvállalásai modellértékűek a szókapcsolatok, nonverbális jelzések (mimika, gesztus) hanglejtés, hangsúly, hangerő, hangszín tekintetében.

A hangszínnel, hangerővel bánni tudást a dramatikus játékok segítik elő. Az **óvónő** által kezdeményezett anyanyelvi játékok adjanak teret az artikuláció, szókincs, kifejezőkészség fejlesztéséhez (pl: hangutánzó játékok, fonémahallás fejlesztő játékok, légzési technikát segítő játékok, szinonimakereső játék, stb.).

Az **óvónő** játéksegítő módszerei

Az **óvónő** játéksegítői módszerei legyenek szituációtól függőek. A gyermekek nyugodt játéka esetén, vagy ha érezhető, hogy a gyermekek problémamegoldóak, az **óvónő** irányítása legyen játékot követő, szemléltető, hagyja a gyermekeket cselekedni.

A kiscsoportosok estében – ha szükség van rá – az **óvónő** legyen játékezdeményező, modellnyújtó játszótárs. Ebben a játékhelyzetben is legyen támogató, engedő és elfogadó. Segítsen azok játékában, akik kevésbé kreatívak, ötletszegények.

Az **óvónő** avatkozzon be a játékba, ha a gyermekek durvák egymáshoz, vagy ha veszélyeztetik egymás testi épségét, játékát.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek képesek állhatatosan, több napon keresztül egy azon játéktémában együttesen részt venni.
- Játékukban dominánsan jelentkezik a szerepjáték.
- Az ismert meséket többször dramatizálják, bábozzák.
- Bonyolult építményeket képesek kreálni.
- Élvezik a szabályjátékokat, és képesek a normák betartására.
- Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által preferált viselkedési szabályok.
- Interakciójuk gazdag, kultúrált és érthető.

A játék személyiségformáló ereje érvényesül a közösségi nevelésben, az anyanyelvi nevelésben és minden más nevelési területen egyaránt.

13. Munka

A munkajellegű tevékenység sok azonos vonást mutat a játékkal, mivel önként végzett játékos tevékenységből indul, amely később szokásrendszerré válik.

A munka célra irányuló tevékenység, külső irányítással folyik, eredménye értékelhető.

Célja: a munka megszerettetésén keresztül, tapasztalatszerzés mellett a munkavégzéshez szükséges képességek, készségek kialakítása.

Feladatain: az **óvónő** teremtsen meg: a nyugodt légkört, a megfelelő helyet, jó minőségű, megfelelő méretű, mennyiségű, a gyermekek számára jól használható munkaeszközt.

Felnőtti példaadással sajátítsa el a megfelelő munkafogásokat a gyermek életkori sajátosságainak megfelelően. Erősítse a gyermekben a munka iránti pozitív érzelmet, válják önként, örömmel és szívesen végzett tevékenységgé a napi munka.

Hívja fel a szülők figyelmét a munkajellegű tevékenység fejlesztő hatására. Otthon is kapjanak fejlettségüknek megfelelő feladatokat.

Munkajellegű gyermeki tevékenységek:

- önkiszolgálás (testápolás, étkezés, öltözködés, környezet rendje).
- naposi munka
- alkalmoszerű munkák, megbízatások
- növény és állatgondozás

A munkafajták helyszínei: **A munkafajták lehetőségei**

Épületen belül:	terítés, rendrakás az étkezőben, játékok helyrerakása a csoportszobában, csoportszoba díszítése, sepregetés, teremrendezés: szükség esetén székek, asztalok, szőnyegek átrendezésében való segítségnyújtás ágynemű összehajtogatása, délutáni pihenő után rendrakás a mosdóban, törölközők, poharak helyre tétele rendrakás az öltözőben, cipők helyre tétele, ruhák fogásra akasztása
Épületen kívül:	pl. virágöntözés, sepregetés, száraz falevelek összehordása, konyhakert gondozása, gyomlálás, kapálás.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

Az önkiszolgálásban, a napi munka végzésében legyenek önállóak és igényesek. Vegyenek részt a csoportszoba díszítésében, rendjének megteremtésében. Szívesen vállalkozzanak egyéni feladatok, megbízások elvégzésére. Segítsenek a felnőtteknek, vegyék észre, ha kisebb társuk segítségre szorul.

A gyermeki munkának nagy szerepe van az érzelmi nevelésben, az egészséges életmód kialakításában, a környezetvédelemben és környező világ megismerésében.

14. Játékba integrált tanulás

E program széles értelemben értelmű a tanulást. A gyermekek tevékenységeik során szerzett benyomások, tapasztalatok élmények alapján tanulnak, s általa fejlődnek. A szociális és intellektuális tanulási képességek fejlődését az óvoda felerősíti. Ennek elsődleges terepe a játék és a teljes óvodai élet. Nem fér kétség ahhoz, hogy az óvodás gyermek értelmi képessége: érzékelése, észlelése, emlékezete, figyelme. Képzete, képszerű szemléletes gondolkodása leginkább a játékon keresztül fejlődik.

Ehhez társulnak olyan szervezett tanulási lehetőségek, mint az **óvó** által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, ami a gyermek kérdéseire, válaszaira épülő ismeretszerzést is magába foglalja.

Az utánzások, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás folyamatában mindvégig az **óvó** a főszereplő. Később felerősödik a társak hatása is.

A programban helyet kap az **óvó** által kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás, amelyek számtalan probléma és feladatmegoldás lehetőségét adják a gyermeknek. A program felfogása szerint a játékba integrált tanulás azt jelenti, hogy az **óvó** által kezdeményezett tevékenységek a játékidőben zajlanak úgy, hogy nincs közben játéklökés. A gyermekek a tevékenységek befejezése után igényük szerint visszatérhetnek eredeti játékukhoz, vagy újat kezdenek. Egyetlen egy napon borul fel a z alapelv, amikor az Óvónő szervezett mozgástevékenységet tart.

A program megvalósításához szükséges tanulási módszerek

A módszerek megválasztását a gyermekek életkori sajátossága, testi-lelki állapota, érdeklődése, kíváncsisága befolyásolja. Az óvónő az eljárásait változatosan, mindenkor az adott szituációnak megfelelően kombinálja. A játékosság a közvetlen tapasztalatszerzéshez kapcsolódó gyűjtögetés, elemzés, rendszerezés minél gyakrabban jelenjen meg a tevékenységekben. Az élmények elmondása, az otthoni és óvodai megbízások adása a szülők, nagyszülők bevonása a tanulási folyamatba, az önálló feladatmegoldások önellenőrzésre, önértékelésre való készítése mind hasznos módszerei a programnak.

Az **óvónő** törekedjen módszertani kultúrájának kiművelésére.

Alapelvek a tanulási folyamatok értékeléséhez

A gyermekek akkor tudnak önfeledten boldogan tevékenykedni, ha sok buzdítást, dicséretet, pozitív megerősítést kapnak. Ezért az **óvónő** törekedjen arra, hogy mindegyik gyermek mindennap kapjon valamilyen pozitív megerősítést. Az **óvónő** alkalmazza a differenciált, árnyalt értékelést

Alkalmazza a jutalmazás sokféle módszerét: simítást, pillantást, testközelséget, gesztust, mimikát, szóbeli közlést egyénileg, a csoport és a szülők előtt egyaránt.

Az **óvónő** tegyen meg mindent annak érdekében, hogy ne kerüljön sor az óvodában tárgyi jutalmazásra.

A büntetés teljes mértékben kerülendő a tanulási folyamatban, mert a gyermekek kíváncsiságát, érdeklődését, motivációját visszaszorítja, lefékezi. Az **óvónő** a tanulási szokásokat alakítsa ki úgy, hogy egy gesztus, tekintet, egy átrendeződés, egy kérdés segítsen a nemkívánatos magatartás megszüntetésében.

Anyanyelvi és kommunikációs nevelés

Az egységes óvoda – bölcsődei csoportban az anyanyelv fejlesztése, a kommunikáció különböző formáinak alakítása, kiemelt jelentőségű.

- Figyelünk arra, hogy a gyermek beszédkedvét felkeltsük és fenntartsuk. Meghallgatjuk őket, kérdésre ösztönözzük és a kérdéseikre, mindig válaszolunk.
- Beszédértésüket választékos szóhasználat, sok beszélgetéssel, ritmikus mondókák mondogatásával és meséléssel fejlesztjük.
- Szókincsüket a játszás során folyamatosan gyarapítjuk.

Óvodánkban fontos szerep jut az anyanyelvi nevelésnek, hiszen a család után mi vagyunk az első intézményi közeg a gyermek számára, amely felelősséggel tartozik azért, hogy gyermekeink helyesen használják anyanyelvüket, és megfelelően kommunikáljanak.

Tudjuk, hogy az anyanyelv színes, sokrétű, árnyalt jelrendszer, amelyet a gyermek sokféle tevékenysége közben, a felnőttekhez, társaikhoz, a világhoz való kapcsolataikban fejlődésük során sajátít el, és tökéletesít.

Az anyanyelv szervesen beépül az óvodai élet, az óvodai nevelés egész folyamatába. Eszköze és egyben fejlesztésre váró tárgya is óvodai nevelésünknek. Nem tervezhető elszigetelten csupán bizonyos foglalkozási ágakra.

Óvodánkban az anyanyelvi és kommunikációs nevelés komplex folyamat, amely átfogja a nevelőmunka minden területét. Ebben a minden területen való jelenlétben rejlik a gyakorlás, a fejlesztés sokszínűsége mint lehetőség.

Cél: az anyanyelv megfelelő szintű elsajátítása, a kommunikációs készség fejlesztése.

Feladataink:

- az óvoda minden dolgozója szeresse, ismerje és használja helyesen anyanyelvét. Legyünk példaértékűek nyelvi megnyilvánulásainkban!
- Teremtünk biztonságot adó, érzelemgazdag, szeretetteljes, bizalmat sugárzó légkört a beszédkedv felkeltése érdekében.
- Mindig hallgassuk meg a gyermeket, kérdéseire adjunk választ.
- Használjuk ki a programunk nyújtotta személyes percekben rejlő lehetőségeket.
- Alakítsunk ki nyelvi és kommunikációs helyzeteket.
- Ismerjük meg a család nyelvi és kommunikációs kultúráját.
- Mérjük fel, ismerjük meg a gyermekek beszédfejlődésben elért szintjét, tudjunk egyéni beszéd-sajátosságokról.
- Türelemmel forduljunk az önmagukat nehezen kifejezőkhöz.
- Ismerjük fel a beszédhibákat és törekedjünk arra, hogy megfelelő módszerrel javításra kerüljenek. Vegyük igénybe a logopédus segítségét.
- Használjuk a nyelvi játékokat, dramatizációt a beszéd és a kommunikáció fejlesztésében.
- Fordítsunk gondot a beszédészlelés és a beszédmegértés fejlesztésére.

Kapcsolat más területekkel

Fontos a család az intézmény aktív együttműködése a fejlődés érdekében.

Vegyük igénybe logopédiai szakember segítségét a beszédhibák felismerésében, javításában, a szülők tájékoztatásában, szakmai előadások megtartásában.

Az anyanyelvi munkaközössé aktívan kapcsolódik tevékenységével az óvodai mindennapokhoz:

- színesíti előadásaival az óvodai rendezvényeket
- mese, vers, anyanyelvi játékok, népi játékok gyűjtésével segíti az óvónők munkáját
- szorgalmazza a szakirányú továbbképzéseket, és erről beszámolókat kér
- szükség esetén segítséget, támogatást nyújt az anyanyelvi neveléssel kapcsolatos kérdésekben.

Kapcsolat más nevelési területekkel

A mese, a vers a nyelvi nevelés eszközei. Gazdagítják, színesítik a nyelvi kifejezőképességet, általuk bővül a szókincs, elősegítik a kommunikációs képesség fejlődését. Az irodalmi nyelv feltár a gyermek előtt egy igényes anyanyelvi szintet.

A gyermek beszéde gyorsabb, mint az éneklésben a hangképzés. A lelassított énekek, mondókák segítik a helyes artikulációt, a szavak szép, pontos, megfelelő ritmusú kiejtését, a hangképzést. A szöveg hangereje, hangsúlya, ritmusa megéretteti a gyermekkel a nyelv kifejezőerejét, miközben esztétikai, érzelmi élményt is nyújt.

A nyelvi – formai – képi ábrázolás együttes hatása megerősíti a gyermeket a kifejezés helyességében, pontosságában. Ráébred arra, hogy önmagát többféle módon is kifejezheti. Ábrázolás során a kijelölt irányok, arányok, formák megnevezésével pontosabbá válik tájékozódásuk, bővül szókincsük.

A gyermek természeti és társadalmi környezetének megismerése során gazdagodik anyanyelve is.

Matematikai tevékenységük közben beszédük és gondolkodásuk szoros egységben fejlődik.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- a gyermekek érthetően beszéljenek, formailag és tartalmilag helyesen használják anyanyelvüket
- legyenek képesek összefüggő, folyamatos beszédre
- gondolataikat, érzelmeiket mások számára is érthető formában, megfelelő tempóban, hangerővel, hangsúllyal fejezzék ki
- beszédüket természetes gesztusokkal, arcjátékkal kísérik
- minden szófajt és mondatfajtát használjanak
- alakuljon ki beszédfigyelésük, legyenek képesek végig hallgatni a beszélőt, jelezzék közlési szándékukat
- különböző beszédhelyzetekben beszédfordulatokkal és viselkedésformákkal teremtik meg és tartják fenn a beszédkapcsolatot
- igénylik a szép beszédet, kommunikációban az udvarias formát.

Vers, mese, dramatikus játék

Az egységes óvoda – bölcsődei csoportban a bölcsődei életet átfogó anyanyelvi nevelés területei a mesélés, verselés, éneklés. A ritmus és a meseigény ebben az életkorban éppolyan természetes megnyilvánulás, mint a játékkedv. A mondókák, versek az érdekes ritmikus hangzásuk miatt, mozgásélménnyel összekapcsolva pedig az érzelmek kiváltása miatt vonzóak. A mesét a képzelődés, a belső képteremtés teszi élménnyé. Mindkettő a hétköznapitól eltérő, jobb hangzású, furcsa beszéd. Dallamát, lejtését, tagolását, dinamikáját tekintve erősebb benyomást tesznek. Képzeltbeli és valóságos játékokra serkentenek, vagy csak nyugtatólag hatnak a kicsikre. Mindkettőre szükség van, hiszen a mondókát mondogatni, énekelni, mozgással kíséni jó a kisgyermek számára, míg a mesét hallgatni kell. Az általunk választott mondókák, versek, énekek mindig összhangban vannak a játékkal, témájukban vagy hangulatukban igazodnak hozzá.

A mesélés, verselés, éneklés megjelenési formái:

- közös képeskönyv nézegetés során
- mondókázás ölbéli játékokkal

- versek, énekek a hangulat fokozására
- mondókák mozgásos játékokhoz
- éneklés ritmus hangszerek használatával

Óvodánkban az irodalmi nevelés az anyanyelvi nevelés fontos eszköze és a gyermekek pozitív személyiség jegyeinek megalapozója.

A tevékenység célja az érzelmi-, értelmi és etikai fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a mágikussággal, a csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével.

Feladatok:

- A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása.
- A válogatásnál vegyük figyelembe a gyermekek életkorát, fejlettségi szintjét
- A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a versekkel, mesékkel, dramatikus játékokkal.
- Tegyük élményszerűvé, szeretessük meg a mindennapos mesélést, verselést, mondókázást.
- Biztosítsuk a gyermekek számára az életkoruknak megfelelő formát.
- Adjunk lehetőséget az óvodán kívüli irodalmi élményekre.
- Érjük el, hogy a mesehallgatóból mesélő legyen.
- Erősítsük a gyermekek önbizalmát, ösztönözzük őket önálló vers, és mesemondásra.
- Ébresszük fel a gyermekek érdeklődését a könyv iránt, neveljük őket a könyv megbecsülésére-
- Használjuk ki a versben, mesében, bábozásban, dramatikus játékban rejlő nyelvi és kommunikációs képességfejlesztés lehetőségeit.

Kapcsolattartás más területekkel

Család

Győzzük meg a szülőt az otthoni élő mesemondás jelentőségéről, és arról, hogy a tévéműsort ne felügyelet és válogatás nélkül nézze az óvoda! Fontos, hogy a gyermekek meseélményeiket otthon is megbeszélhessék. Legyenek nyitottak a szülők a gyermekkönyvek és gyermekirodalmi folyóiratok ajánlásaival szemben.

Színház – Műv. Ház – előadóművészek

Használjuk ki a fenti intézmények gyermekelőadásai által nyújtott élményeket.

Kapcsolat más nevelési területekkel

Anyanyelvi és kommunikációs nevelés

Az irodalmi nyelv a nyelvi kifejezés kultúrált, színes eszköze, általa gyarapodik a gyermekek szóincse, mintát ad a szép kiejtésre, helyes hangsúlyra, elősegíti a kommunikáció gyakorlását.

Néphagyományok

Megpróbáljuk felkutatni és felhasználni a falunkban még fellelhető népi rigmusokat, népi játékokat.

Érzelmi nevelés és társas kapcsolatok

Az irodalmi művek érzelmi biztonságot adnak, oldják a gyermekek szorongását, örömlélményt nyújtanak, és erősítik az erkölcsi tulajdonságokat.

Játék

A mindennapi játékukban a gyermekek felhasználják a hallott rigmusokat, mondókákat, verseket és verselemeket. Újra élük a meséből számukra fontos érzelmi szituációkat.

Játékba integrált tanulás

Nagyon szép élmény, ha egy-egy természeti jelenséget megfigyelve verssel zárul a foglalkozás megerősítve a megtapasztaltakat.

A mesében fellelhető számosság, a méretbeli különbségek alátámasztják a már megismert matematikai fogalmakat.

A gyerekek rajz, mintázás, kézimunka tevékenység közben is gyakran támaszkodnak a meseélményekre és megjelenítik azokat munkájukban.

A gyermekek irodalmi nevelését kezdetben a mozgással kísért, énekelt szövegek, ritmikus mondókák bemutatásával kezdjük. A tapsoltatók, simogatók, hintáztatók hatnak a gyermekek zenei nevelésére is.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

Szívesen és örömmel hallgatják a meséket, verseket, ismételgessék a népi rigmusokat, mondókákat. Várják és igényeljük a mesehallgatást. Megjegyeznek 10-14 gyermekmondókát, 6-8 verset, 15-20 mesét. Megpróbálnak kitalálni meséket, történeteket, mozgással, mimikával megjelenítik azt.

Megkezdett mesét, történetet megpróbálnak befejezni. Fel tudják idézni az óvodában hallott, általuk kedvelt mondókákat, verseket.

Ének, énekes játékok, zenehallgatás

Az egységes óvoda – bölcsőde csoportban sokrétű zenei élmény átélésére, tapasztalatszerzésre törekszünk, amely lehetőséget ad a környezet megfigyelésére, a gondozási tevékenységek megkönnyítésére is.

Forrai: Ének a bölcsődében

A zenei nevelés célja: a közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése, ami fejleszti a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. A gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, ami megalapozhatja zenei anyanyelvüket.

Feladatok

- Az **óvónő** teremtsen meg a feltételeket, amelyek felkeltik a gyermek érdeklődését és motiválják őt a zenei tevékenységre.
- A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása.
- Szeretessük meg a gyermekkel az éneklést és az énekes játékot.
- Szoktassuk szép, tiszta éneklésre.
- Fejlesszük a gyermek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét.
- Segítsük elő a gyermekdalok ritmusából fakadó harmóniával a gyermek mozgáskultúrájának fejlődését.
- Ösztönözzük a gyermeket önálló énekes játékok kezdeményezésére.

- Alapozzuk meg a gyermek zenei anyanyelvét népi dalok, játékok, mondókák alkalmazásával.
- Helyezzük előtérbe az előzenét, a hangszer használatát.

Kapcsolat más területekkel

Család

Segítse a családi nevelést abban, hogy otthon is énekelgessenek együtt. Biztassuk a szülőket a hagyományörző dal, tánc átadására. Hívjuk fel a szülők figyelmét a válogatás nélküli gépi zene káros hatására.

Színház – Műv. Ház – előadók

Biztosítsuk a gyermekek számára a fenti intézmények és előadók által nyújtott zenei darabok megtekintését.

Kapcsolat más nevelési területekkel

Az anyanyelvi nevelés kapcsolata eredményezi a szép pontos kiejtést és a gyermeki szókinccs bővítését.

A ritmikus mondókák, a megzenésített versek élményt nyújtva fejlesztik a ritmusérzékét a gyermekek hallását, zenei memóriáját.

A zene lüktetése hat a koordinált mozgásra, az énekléstől nő a légzés kapacitása. A laza, de rugalmas járás, tapsolás, játékos mozdulatok a gyermekek egyensúlyérzékét fejlesztik.

A dalokban, mondókákban előforduló természeti és társadalmi jelenségek a környezet megismerését, megértését segítik. A környezet hangjainak megfigyelése a zenei készségfejlesztését szolgálja.

A köralakítás, a párba állás, jobbra, balra fordulás matematikai ismereteket támaszt alá. A dalok belső lüktetése, ritmikussága a számok egymásutánosságával hozható összefüggésbe.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékot. Tudjanak tisztán énekelni egyedül, vagy csoportosan. Ismerjenek 4-6 mondókát, 16-20 énekes játékot, 4-5 alkalmi dalt. Tudják megkülönböztetni a zenei fogalom párokat (halk-hangos, magas-mély, lassú- gyors). Élvezettel hallgassanak zenét. Tudjanak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni. Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal és a mondóka ritmusától. Felismerik a dalok ritmusát. Tudnak megfelelő tempót tartani. Képesek ütőhangszerek használatára.

Rajz, mintázás kézimunka

A 2-3 éves korú gyermek számára is nagyon fontos a manuális tevékenység. Lehetőséget biztosítunk a térben, valamint a síkban vízszintes és függőleges felületeken történő alkotásra.

A vizuális nevelés látási érzeten alapuló céltudatos tevékenység, sokszínű nevelési terület, a gyermekek személyiségfejlődésének fontos része.

A tevékenység célja a gyermek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése. A gyermekek tér –forma - szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük kialakítása.

Feladatok:

- A gyermekek alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése.
- Keltsük fel a gyermek érdeklődését, tevékenységi vágyát az aktivitására építve.
- Adjunk lehetőséget a gyermeknek, hogy gondolatait, érzelmeit, problémáit kifejezze és feldolgozza.
- Fejlesszük a gyermek képi gondolkodását, segítsük elő kreativitásának kibontakozását.
- Juttassuk el a gyermeket az alkotás öröméhez.
- Alapozzuk meg a gyermek esztétikai ízlését.
- Vegyük figyelembe a gyermekek képességbeli különbözőségeit.
- Ismertessük meg a gyermeket különböző anyagokkal, egyszerű munkafogásokkal és technikai alapelemekkel.

Kapcsolat más területekkel

Család

Hívjuk fel a szülők figyelmét, hogy otthon is adjanak lehetőséget a gyermeknek rajzolásra, mintázásra, kézimunkázásra. A gyermek alkotásait őrizték meg, osztozzanak sikerélményében.

Óvi-galéria – Műv. Ház - játszóházak

Kiállítások szervezésével, megtekintésével követendő esztétikai élményhez juttatjuk a gyermekeket. A játszóházakban történő tevékenykedéssel fejlődhet a gyermek kez ügyessége, kreativitása és sikerélményhez juthat.

Kapcsolat más nevelési területekkel

A gyermekek a környezeti ismereteiket dolgozzák fel vizuálisan. Színekkel, formákkal ismerkednek meg. Az ábrázoló tevékenység során készült munkákat felhasználhatják játékaikban.

Az ábrázolásban felhasznált anyagok, eszközök, irányok nyelvi megnevezése bővíti a gyermek szókincsét.

Irodalmi élményeiket képi formában jeleníthetik meg. Így megerősítve a már megszerzett információt.

A zenehallgatás fokozza a vizuális élményeket.

Az alkotások nézegetése, értékelése erősíti az esztétikai fogékonyságukat, fejlődik a szép iránti érzékük.

A tér síkbeli tájékozódásuk, forma, színek képzetük fejlődik az ábrázoló tevékenységük során.

Mozgásfejlődésük során az ábrázolás tevékenységük elősegíti a szem – kéz koordináció összerendeződését, erősíti a finom motorika fejlődését.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Képpalkotásaikban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.

Kialakul a képi, plasztikai kifejezőképességük, térbeli tájékozódásuk, tér -, forma -, színek képzetük.

Alkotásaikra jellemző a részletező formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása.

Fokozott önállósággal és szívesen használják a megismert kézműves technikákat.

Önállóan és csoportmunkában is készítenek egyszerű játékokat.

Örülnek az alkotásoknak, a közösen elkészített munkáknak.

Tevékenyen részt vesznek az őket körülvevő tér rendezésében és környezetük szépítésében.

Téralakításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködők.

Megfogalmazzák értékítéleteiket, beszélgetni tudnak alkotásaikról.

Mozgás, mozgásos játékok

Cél: a gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése úgy, hogy gyermekeink szabad mozgásvágyát megőrizzük.

Feladataink

Az irányított mozgásos tevékenységet mindhárom korosztálynak heti egy alkalommal szervezzük meg különböző időkeretekkel.

Biztosítjuk a mindennapi kocogást, futást az udvar erre kijelölt részén.

A mozgásos tevékenységeket, játékokat, a mozgástér kialakítását mindig a gyermekek életkorához, általános fejlettségéhez igazodva tervezzük meg.

Segítjük a gyermekeknél az egészséges életmód kialakulását.

Erősítjük a pozitív személyiségtulajdonságokat.

Alakítsuk ki a gyermekek közötti egészséges versenyszellemet.

Fejlesszük a testi képességeket. A térbeli, időbeli tájékozódást, az alkalmazkodóképességet, a szem- kéz- lábkoordinációt, a nagymozgásokat, rugalmasságot, az egyensúlyérzéklet.

Segítjük elő a testséma kialakulását, ismerjék meg a testrészeiket a gyermekek.

Kapcsolat más területekkel

Család

Győzzük meg a szülőket az együttmozgás öröméről.

Hívjuk fel a család figyelmét községünk sportrendezvényire, azok sokszínűségeire, biztassuk a gyermekekkel közös részvételre.

Lehetőség szerint látogassanak el a környező uszodákba, nyaranta használják a Vajas strandját, hogy a gyermekek ismerkedhessenek a vízzel.

Kapcsolat más nevelési területekkel

A szabadban és rendszeresen végzett tevékenység fokozza a gyermekek edzettségét, teherbíróképességét, segítik testi fejlődését.

Mozgásos – versenyjátékok közben fejlődik a gyermek figyelme, gondolkodása, ötletessége, gyors tájékozódó képessége.

Térformák – alakzatok kialakítása közben fejlődik a gyermek térbeli tájékozódása, mennyiségi és formai ismereteket szereznek.

Szép mozgással, egyöntetű gyakorlatvégzéssel, jó testtartással esztétikai érzékük fejlődik.

Erősödik ritmusérzékük az ütemtartással végzett gyakorlatokkal.

Bővül a gyermekek szókincse a mozgáshoz kapcsolódó kifejezések megértésével, használatával.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermekek igényelik a mozgást, a kedvelt mozgásos játékokat kitartóan végezzék. Térészlelésük, időérzékelésük fejlődésével tudjanak tájékozódni.

Tudjanak ütemtartással járni, labdát vezetni.

Az ügyességi játékok, egyéni és csapatjátékok szabályait tartásuk be.

Sajátítsák el a természetes mozgások elemeit.

Mozgás közben tudjanak irányt változtatni.

Legyenek képesek sor és köralakításokra.

Egyensúlyozzanak egy lábon, valamint különböző szerekben, emelt magasságban.

Tudjanak fél és páros lábon szökdelni, ugorjanak át kisebb akadályokat.

A környezet tevékeny megszerettetése

A tevékenység célja: A közvetlen és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természet – emberi - tárgyi világ értékei iránt. A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér-, és síkbeli szemléletének alakítása.

Feladatok:

- Adjon lehetőséget a gyermekek számára a környezet megismerésére.
- Játékos tevékenység során a gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése közvetlen megtapasztalás és ismeretszerzés során
- Biztosítsuk a 3-6 -7 éves korban tervezhető hagyományos és helyi tartalmakat
- Biztosítsuk a alkalmas helyet, időt, eszközt
- Támaszkodjunk a gyermek otthoni tapasztalataira
- Építsünk a spontán lehetőségekből adódó élmény nyújtására
- Elégítsük ki a gyermek megismerési vágyát, teremtünk lehetőséget az alkalmi és folyamatos megfigyelésre, lehetőség szerint szabad természetben
- Keltsük fel és tartuk ébren a gyermek kíváncsiságát, érdeklődését, aktivitását
- Segítsük a gyermek szervezett formában szerzett ismereteinek feldolgozását az összefüggések felismerését
- Fejlesszük a gyermek értelmi képességeit
- Ösztönözzük a gyermeket szóbeli kifejezésre
- Tegyük lehetővé a gyermek számára a helyi sajátosságokból adódó közvetlen környezet megismerését, helyi hagyományok, szokások felelevenítését
- Erősítsük a szülőföldhöz kapcsolódó pozitív érzelmeket és formáljuk a gyermek erkölcsi magatartását
- Működünk együtt a családokkal a környezetvédelemre nevelésben

Kapcsolat más nevelési területekkel

Beszélgetések során fejlődik a gyermek kifejezőkészsége, gyarapszik szókincse

Fejlődik a gyermek szépérzéke, esztétikai fogékonysága a természeti szépség észlelésével

Az érzékelt valóságot a gyermek az ábrázolás eszközeivel fejezi ki

A természeti és társadalmi környezetből szerzett ismereteiket a játékban felhasználják

Megalapozza a szülőföld szeretetét, a hagyományok ápolását.

Elsajátítják a társadalmi környezethez való alkalmazkodást is.

Bővül a gyermekek mennyiségi – tér – forma – szín ismerete a környezet tárgyiról.

Kirándulások szervezésével megismerhetik lakóhelyük szűkebb – tágabb környezetét.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Társadalmi és természeti környezetükből a koruknak megfelelő ismeretekkel rendelkezzenek
- Legyenek ismereteik a családról, a családban élők munkájáról, egymáshoz való viszonyukról
- Ismerjék a saját adataikat
- Viselkedésükre a szeretet, a tisztelet, a segítő szándék legyen jellemző
- Ismerjék az óvodát, az ott dolgozó felnőttek munkáját
- Járuljanak hozzá az óvodai környezetük ápolásához
- Szerezzenek tapasztalatokat az óvoda környezetében fellelhető intézményekről
- Ismerkedjenek meg a közlekedés legfőbb szabályaival, a közlekedési eszközökkel
- Ismerjék fel a napszakok – évszakok jellemzőit, változásait
- és a köztük lévő összefüggéseket
- Ismerjék környezetük növényeit, háziállatokat, vadállatokat, rovarokat
- Ismerjék fel a testrészeket, tudják azok funkcióját, védelmét

Matematikai összefüggések megtapasztalása

A matematikai nevelés az óvodai nevelés része, hozzájárul a gyermeki személyiség alakulásához, a képességek fejlesztéséhez, alapot biztosít az iskolai tanuláshoz.

Célja: építeni a gyermek kíváncsiságára, érdeklődésére, hogy a felfedezés, a tudás öröme fokozza a gyermek akaratát, önbizalmát, kitartóbbá váljon a feladatok megoldásában, önfegyelme erősödjön. A környezete megismerése közben a gyermek mennyiségi – alaki – nagyságbeli, tér és síkbeli szemléletének alakítása.

Feladatok

- Tegyük lehetővé a gyermek számára a természetes környezetben történő matematikai ismeretek megszerzését
- Biztosítsunk olyan eszközöket és tevékenységeket, ami felkelti a gyermek érdeklődését, biztosítja az élményszerzés örömét.
- Adjunk lehetőséget a gyermeknek a környező valóság formáival, mennyiségi viszonyaival kapcsolatos sokoldalú tapasztalatszerzésre.
- Biztosítsuk a sokféle érzékelés, észlelésen keresztül a gyermek tér és síkbeli tájékozódását, mennyiségfogalmak fejlődését.
- Fejlesszük játékosan a képességeket (érezékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezés, megértés, problémameglátás, problémamegoldás).
- Növeljük sikerélmény biztosításával a gyermek egyéni feladatvállalási kedvét.
- Ismertessük fel a játék és szabadidőben adódó lehetőségeket a matematikai tapasztalatok megszerzésére.
- Támazkodjunk a gyermek fejlettségi szintjére, aktuális élményeire a komplex matematikai foglalkozásokon és a kötetlen kezdeményezéseken egyaránt.

Kapcsolat más területekkel

Hívjuk fel a szülők figyelmét arra, hogy segítsék a gyermekek otthoni matematikai tapasztalatok szerzését és gyakorlását.

Kapcsolat más nevelési területekkel

Segíti a gyermek külvilágról szerzett tapasztalatainak feldolgozását, lehetőséget ad a felfedezések alkalmazására

A gyermeki ábrázoló tevékenységek a tér – forma viszonyait tükrözik.

Mozgásos tevékenység közben a matematikai nevelésben megismert eljárásokat, kifejezéseket, téri irányokat gyakorolják.

A játék lehetőséget biztosít a matematikai tapasztalatszerzésre, spontán matematikai megnyilvánulásokra.

Megfigyelések, tapasztalatok közben fejlődik beszédértésük, beszédfigyeljük. Matematikai kifejezések alkalmazásával bővül szókincsük, fejlődik kifejezőképességük.

A fejlődés jellemzői az óvodákor végén

- Matematikai jellegű helyzetről, problémáról saját gondolataikat elmondják, egymás állításainak igazságát megítélik, megbeszéljük esetenként javítsák saját tévedéseiket.. Általában eltérő, hogy szívesen vállalkozzanak a felvetett vagy felismert problémák megoldására.
- Képesek jól ismert (de meg nem nevezett) tulajdonságok szerinti válogatás folytatására, sorba rendezés kiegészítésére, saját szempontú válogatás, sorba rendezés végzésére. Összehasonlításait szóban is kifejezik és mások megállapításainak igazságát megítélik.
- Értik és helyesen használják a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlító kifejező szavakat (pl. hosszabb, rövidebb, legrövidebb,).
- Különböző mennyiségeket önállóan is össze tudnak mérni, összemérés, összehasonlítás, párosítás alapján helyes megállapítást tudnak tenni.
- Elő tudnak állítani különféle elemekből, különféle elrendezéssel, bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet.
- Tárgyakat meg tudnak számlálni, legalább tízig.
- El tudnak mesélni tevékenységekről, történetekről, képekről egyszerű darabszámmal is kapcsolatos történeteket.
- Képesek különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat létrehozni, szétválogatni, egyes egyszerű tulajdonságokat meg is nevezni.
- A tükörrel való tevékenységük tapasztalatot és élményszerzéssel járó ismeretet szolgál.
- A térben való tájékozódásban elérhető a jobbra – balra irányok és állások megkülönböztetése, értik és követni tudják az irányokat. Értik a névutókkal pl. alá, fölé, közé, alatt, fölött, között). A síkban megszokott megegyezést megértik (mit értünk a vízszintesen síkban, stb).

15. Horvát nemzetiségi nevelés

Óvodánkban minden csoportban folyik nemzetiségi nyelvoktatás.

Sajnos a szülők többsége nem beszéli a horvát nyelvet, így család semmilyen segítséget, támogatást nem tud nyújtani ezen a téren az óvónőknek.

A foglalkozások illetve kezdeményezések hetente egy alkalommal, mindig ugyanazon a napon történik. Ezen a napon a nap teljes folyamatában ismerkednek a gyermekek a nemzetiségi nyelvvel, 8 órától 16 óráig.

A nemzetiségi csoportok szervezésekor igyekszünk biztosítani a felmenő rendszert, tehát aki az első évben kezébe veszi a csoportot, az a gyermekek iskolába lépéséig fejlesztheti a nyelvtudásukat.

Nevelési tervünk koherens az A Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelvében megfogalmazottakkal. Az óvónő tervezési munkájához segítséget nyújt az OPI által kiadott OKVIRNI PLAN elnevezésű kiadvány.

Három fő területen történik a gyermekek nemzetiségi nyelvoktatása. Ezek a területek: irodalom, ének – zene és a környezet megismerése.

Mivel a gyermekek alapvető tevékenysége a játék, a nyelvoktatás is játékos keretek között történik.

Az óvónők esztétikus eszközök, bábok, képek és képeskönyvek segítségével keltik fel a gyermekek érdeklődését a nyelv iránt.

Kiscsoport

Ebben a korcsoportban egy irodalmi, egy ének-zene és egy környezetismereti kezdeményezés van, mely 8-12 percnél hosszabb időtartam nem lehet. A kiscsoportban a nyelvtanulásban a legfontosabb az irodalmi kezdeményezés, mert mesékkel, versekkel tudjuk leginkább felkelteni érdeklődésüket a nyelv iránt. Az éves ütemtervben nem csak mesehallgatásra szánt irodalmi alkotások szerepelnek, hanem életkori sajátosságaiknak megfelelő, tanulásra szántak is: 4-5 vers (maximum 4 soros), 1-2 rövid mese.

Ének – zene területén 3-4 kiszámolót, 4-6 dalocskát és dalosjátékot ismerjenek meg a kicsik. A környezet megismerésére való nevelésben környezetünk tárgyait, eseményeket, fogalmakat, (pl. évszakok, ünnepek stb.), kifejezéseket hallanak horvátul. (Pl. mleko, voda, jesen, zima stb.) Témakörönként legalább 50-50 szó legyen, amivel megismerkednek.

A minden napos testnevelés során utasításokat, vezényszavakat, gimnasztikai feladatokat tanulják meg horvát nyelven.

Középső csoport

Ebben a korcsoportban a kezdeményezések időtartama már hosszabbodik: 10-15 perc. Egyszerű kérdésekre próbáljanak meg válaszolni.

Irodalmi kezdeményezéseken nagyon fontos a játékosság, a sok beszélgetés és a dramatizálás. Év végéig ismerjenek meg 5-6 verset, mely 6-8 soros, 1-2 mesét.

Környezet megismerésére való nevelésben a témakörök megegyeznek a kiscsoportéval, de a megismerésre szánt szavak mennyisége növekszik, témakörönként 70-70 szóra.

Ének – zenei nevelés terén a dalocskák, mondókák hosszabbodnak, számuk növekszik, 5-6 új dalt, dalos játékot tanulnak meg a tanév végére, valamint 5-6 mondókát, kiszámolót. A dalok hangterjedelme, ritmusa az életkori sajátosságoknak megfelelő legyen.

A minden napos testnevelés során régebben tanult kifejezések mellett újakkal is megismerkednek.

Nagy csoport

A nagycsoportosoknak, akik már iskolába lépés előtt állnak, már egyedül is, segítség nélkül tudniuk kell egyszerűbb mondatokat nyelvtanilag helyesen képezni. Ez csak akkor lehetséges, ha az előző tanévben megtanult szavak aktív szókincsé váltak.

Az irodalmi nevelés során már nem csak az évszakokkal és a családdal kapcsolatos versek, mesék fordulnak elő, hanem előkerülnek állatos, humoros és fantasztikus (tündéres) mesék és versek. Ezek száma 3-4 illetve 5-7.

A környezet megismerésére való nevelés területén a feltett kérdésekre már egész mondattal próbálkoznak meg válaszolni. Az eddig megtanult kérdések mellett újabbak, bonyolultabb választ igénylők is előkerülnek. Az eddig tanult témakörök újra feldolgozása során szókincsük 110-150 szóra gyarapodik.

Zenei nevelés: a megtanulandó dalok, dalos játékok szám: 5-7, melyek eljátszásának szabályai bonyolultabbak, több szereplőt igényelnek.

A mondókák, kiszámolók száma szintén 5-7. Ütemszámuk, ritmusuk megegyezik a magyar nyelven tanulókkal.

A nagycsoportosok fejlettségi szintje már lehetőséget ad arra is, hogy egyszerűbb táncleépésekkel is megismerkedjenek, megtanulják azokat. Ezek lehetnek nemzetiségi ráncok is, amelyeket az óvók gyűjtöttek a község idősebb lakóitól, vagy megtanultak a hagyományőrző népi táncsoport vezetőjétől.

A minden napos testnevelés levezetésével már a gyermekek is megpróbálkozhatnak, természetesen az óvók segítségével és irányításával, mivel a sokszor hallott kifejezések használata már nem okozhat problémát.

16. Kapcsolatok más nevelési szintekkel

A kapcsolattartás elvei:

- Az óvodai nevelőmunka csak a nevelés szintjeinek szoros együttműködésével lehet eredményes
- Elsődlegesen fontos a család és az óvodai nevelés összehangolása.
- A kapcsolattartás kialakításában és fennmaradásában az óvoda legyen nyitott és kezdeményező.
- A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodjanak a feladatokhoz, szükségletekhez.

Az óvoda kapcsolatai

16.1. Óvoda – önkormányzat

Kapcsolattartás, mint fenntartóval, igény szerinti tájékoztatás az óvodai nevelőmunkáról, az óvoda működéséhez szükséges feltételek biztosítása és annak javítása érdekében. Részvétel a községi szintű rendezvényeken.

16.2. Az óvoda és a család kapcsolata

Az egységes óvoda bölcsőde és a család

A családi neveléssel együtt, de azt jól kiegészítve szolgálja a bölcsőde a gyermekek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól az írásos tájékoztatáson át a különböző rendezvényekig magukba foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az intézmény, illetve a család teremt meg.

Formái:

- egyéni beszélgetések,
- szülői értekezletek,
- közös programok,
- családlátogatás,
- hirdető tábla,
- üzenő füzet.

Mivel mindegyik más-más szerepet tölt be, a cél minél többet alkalmazni közülük.

Beszoktatás

A fokozatos beszoktatás során a kisgyermek és a gondozónő között fokozatosan kialakuló érzelmi kötődés segíti a gyermeket új környezetének elfogadásában. Ez jelentősen megkönnyíti beilleszkedését a közösségbe és csökkenti az adaptáció során fellépő negatív tüneteket. Ideje kb. 2 hét. Amennyiben igény van rá, lehetőséget biztosítunk az anyukás beszoktatásra.

Családlátogatás

A családdal való kapcsolatfelvétel még az óvoda bölcsődei csoportba kerülés előtt történik. Célja, hogy a gyermeket otthoni környezetükben ismerjük meg.

Útmutató a MÓDSZERTANI LEVELEK:

Szülővel történő fokozatos bölcsődei beszoktatás

A bölcsődei gondozónők családlátogatásához

Az óvoda és a család kapcsolatának feladatait az egyes nevelési területeken már érintettük. Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, a családi nevelés funkcióját erősítve tudja a nevelő szerepét betölteni.

A Köznevelési törvény 14.§ (2.)a.), d), e) pontja alapján a szülő kötelessége gondoskodik gyermeke testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételekről, rendszeres kapcsolatot tartson a gyermekével foglalkozó pedagógusokkal és segítse elő gyermekének a közösségbe történő beilleszkedését, az óvoda, rendjének, a közösségi élet magatartási szabályainak elsajátítását.

Feladataink

Saját gondozónő rendszer

Az a szervezeti rendszer, amely szerint a gondozónő fokozottan felelős az óvodai csoportba járó bölcsődés korú gyermekekért. Több figyelem jut minden gyerekre, jobban számon tarthatóak a gyerek egyéni problémái, szokásai.

A „saját” gondozónő szoktatja be a gyermeket a bölcsődébe, ő vezeti a gyerek dokumentációját, elsősorban ő tartja a kapcsolatot a szülőkkel.

Az óvónő- gondozónő feladatai:

Tudja alkalmazni:

- egyéni bánásmód elvét
- az állandóság elvét
- az aktivitás, az önállóság segítésének elvét
- a gyermek elfogadásának és személyisége megbecsülésének az elvét
- a pozitívumokra támaszkodás elvét
- az egységes nevelő hatások elvét
- a rendszeresség elvét
- a fokozatosság elvét
- a tanulás segítésének az elvét.

Az óvodapedagógus és a gondozónő

- Ismerje el a család elsődlegességét, tisztelje a szülőt.
- Ismerje meg a családi nevelés szokásait, nevelési elveit és fogadja el.
- Legyen az együttműködés bizalomra épülő, partneri és korrekt.
- Érje el, hogy a szülő segítőtársat találjon benne.
- Mélyítse el a kapcsolatot közös programok szervezésével.
- Törekedjen a hátrányos helyzetű családokkal kiemelt kapcsolattartásra.
- Tegye lehetővé, hogy a szülők megismerhessék az óvodai nevelőmunkát és tájékoztassa folyamatosan a gyermek fejlődéséről, magatartásáról.

Szülői értekezlet

Évente legalább két alkalommal szervezünk szülői értekezletet. (a nevelési év elején és végén.) Az aktualitások mellett a szülők által javasolt témák figyelembevételével az óvodapedagógusok felkészülnek a szülők tájékoztatására, az elhangzottakat jegyzőkönyvben dokumentáljuk. Az újonnan felvett gyermekek szülei részére nyár folyamán tájékoztató értekezletet tartunk, melyen bemutatjuk a nevelőtestület tagjait és minden alapvető információt közlünk az óvoda programjával és működésével kapcsolatban.

Fogadóóra

A szülők igényeik figyelembe vételével szervezzük. Az év folyamán, előzetes időpont-egyeztetéssel a szülők rendelkezésére állnak a csoportvezető óvodapedagógusok és az óvodavezető.

Környezettanulmány, családtagok

Fejlesztőmunkánk kiinduló alapja a gyermek és környezetének minél alaposabb ismerete. Az otthoni légkör sok olyan benyomást közvetít a tapasztalt óvó számára, amely nagyban segíti a gyermek egyénre szabott nevelését, fejlesztését. Lehetőleg már az óvodába lépés előtt, de legalább a gyermek óvodás éve alatt egy alkalommal családlátogatásra kerül sor, a családlátogatást a szülőkkel előzetesen egyeztetjük. A szerzett tapasztalatokat írásban rögzítjük és a gyermek személyi anyagához csatoljuk. A szülő kérésére vagy ha a gyermek helyzete megkívánja több alkalommal is sor kerülhet családlátogatásra. (Szükség esetén az óvoda gyermekvédelmi felelősével, vagy a gyámügy képviselőjével együtt)

Szülői Szervezet

A Szülői Szervezet létrehozását a szülők közössége kezdeményezi, működését az óvoda vezetése támogatja, segíti. Tagjait az évnnyitó szülői értekezleten választják meg. Közvetlen kapcsolatot tartanak az óvoda vezetésével, minden jelentős kérdésben képviselik a szülők érdekeit, véleményét. Részt vesznek az óvoda egész közösségét érintő események, rendezvények szervezésében és figyelemmel kísérik a gyermeki és a szülői jogok és köteleességek teljesülését a hatályos jogszabályok szerint.

Évszakhoz kötődő, közös rendezvények a szülőkkel

Nevelési elveink szerint a gyermekek kizárólag önkéntes alapon, kedvük és tehetségük szerinti mértékben adnak ízelítőt kedvenc dalaikból, verseikből, illetve az óvónők által szervezett más formában köszönhetik vagy vendégül láthatják szüleiket.

Rendezvények felsorolása:.....

- Anyák napja
- Évzáró ünnepség
- Játszó délutánok

Az óvoda- bölcsőde kapcsolata más intézményekkel

Az óvodával szoros kapcsolatot kívánunk tartani, annak érdekében, hogy a gyerekek zökkenőmentesen kerüljenek át az óvodás csoportba.

- orvos, védőnő,
- módszertani bölcsőde,
- gyermekjóléti szolgálat,
- szakszolgálatok

16.3. Óvoda – iskola

Az együttműködés célja a gyermekek óvodából az iskolába történő zavartalan átmenetének biztosítása.

Feladataink

- A két intézmény együttműködése épüljön kölcsönös nyitottságra, nevelőtársi viszonyra és bizalomra.
- Egymás nevelési céljainak, elképzeléseinek megismerése, nevelőmunkájának összehangolása a nevelési folyamatosság biztosítása érdekében.

Kapcsolattartás formái

- szakmai tanácskozás
- iskolai nevelők óvodapedagógusok kölcsönös látogatása a nagycsoportban illetve az első osztályban, nyíltnapon, szülői értekezleten, melyen tájékoztatást nyújtanak a szülőknek az 1. osztályos követelményekről
- nagycsoportosok iskolalátogatása.

16.4. Óvoda – művelődési ház

A művelődési ház vezetője által szervezett kiállításokon, rendezvényeken való részvétel elősegíti a nevelési feladatok sokoldalú megoldását.

Feladataink

A művelődési ház szolgáltatásainak igénybevétele
A művelődési ház által szervezett programokon való részvétel.

Óvoda – bajai József Attila Művelődési Ház

Cél: a gyermekszínházi előadások rendszeres látogatásával a kulturális igény alapjainak lerakása, a viselkedési szabályok kialakítása.

16.5. Óvoda – segítő intézmények

Egészségügyi szolgálattal

Feladatai:

- gyermekorvos szűrővizsgálatai
- védőnők rendszeres látogatása.

Gyermekjóléti szolgálattal

Feladatai:

- családi nevelés segítése,
- veszélyeztetett kiskorú gyermekek felkutatása, az óvodai-iskolai gyermekvédelmi felelős, a jegyző, a védőnő segítségével.

Nevelési Tanácsadó, Mentálhigiénés Központ

Feladata:

- megfelelő szakember (logopédus, fejlesztő pedagógus, pszichológus) bevonása a prevenció- korrekciós feladatok ellátásába
- iskolaérettségi vizsgálat

Tanulási képességet vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság-Baja

Feladata:

- sajátos nevelési igény megállapítása és szaktanácsadás, szakvélemény nyújtása.

Óvoda –Módszertani bölcsőde

16.6 Óvoda - óvoda kapcsolat

Az ÁMK két óvodája szakmai együttműködésen alapuló partneri viszonyban működik.

15.7. Óvoda – külső szervezetek

Öregek napközi otthona

Feladata:

- az idős emberek szeretetére, megbecsülésére és tiszteletére nevelés.

Kisebbségi Önkormányzatok

Feladata:

- az óvodai nevelésben a kisebbségi igények figyelembevétele.

17. A nevelés tervezése , dokumentálása

A **nevelési év** kezdetén az óvodavezető, munkaközösségek vezetői és a gyermekvédelmi felelős munkatervet készít.

Tervezési időkeret: 1 év

E dokumentum alapján készítik el a csoportban dolgozó óvodapedagógusok a csoportra vonatkozó munkatervüket, mely tartalmazza a csoportban szervezendő programokat, a programok szervezéséért felelősöket.

A gyermekcsoportok nevelési – fejlesztési terve

Tervezési időkeret: 1 év, félév, 1 hónap

Ez a dokumentum tartalmazza a csoportokra vonatkozó szokás és szabályrendszereket, tevékenységi terveket, eseményterveket.

Az egyéni fejlődés – fejlesztés dokumentumai

Tervezési időkeret:-1 év

A 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet 20/B. § (1) alapján az óvoda az óvodás gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követi, indokolt esetben kezdeményezi a szülőnél a szakszolgálat igénybevételét. A 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet 20/B. § (2) alapján az óvoda a gyermek

- értelmi,
- beszéd-,
- hallás-,
- látás-,
- mozgásfejlődésének eredményét - szükség szerint, de legalább félévenként - rögzíti.

Rögzíteni kell a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat. A szülő kérésére az óvoda tájékoztatót készít a gyermek óvodai fejlődéséről, és javaslatot tesz a gyermek további fejlődéséhez szükséges intézkedésekre (a továbbiakban: fejlesztési javaslat)

A fejlesztési javaslat elkészítését a szülő az iskolába lépést megelőző három, illetve az iskola megkezdését követő hat hónapon belül kérheti. A fejlesztési javaslatot az óvoda átadja a szülő részére.

Tartalmazza a gyermekek anamnéziséit, az óvónők megfigyeléseit, a gyermekek képességi szintjeit és a fejlesztési elképzeléseket.

A bölcsődés korúak fejlődését a törvény által előírt dokumentumok vezetésével tartjuk nyilván.

:

-Fejlődési táblázat:C 3354-37 (Lóczy féle)

-Felvételi könyv: C.Sz. ny. 3354-10

-Bölcsődei gyermekek egészségügyi törzslapja: C.3354-6/ A

18. A gyermekvédelemmel kapcsolatos nevelőtevékenységek

Gyermekvédelmi feladatok

Az óvodapedagógusk és a gondozó ismerjék meg a családok életmódját, a gyermekek helyét a családban

A gyermekét elhanyagoló, vagy nem megfelelő módszerekkel nevelő szülők szemléletének befolyásolása

Az óvoda minden dolgozója előítéletektől mentesen tudjon közeledni minden családhoz

Az óvodapedagógusk és a gondozó meglátogatják az új gyermekeket az otthonukban

Az óvodapedagógusk és a gondozó nyilvántartják a veszélyeztetett vagy hátrányos helyzetű gyermekeket

Rendszeres kapcsolattartás a területi gyermekvédelmi felelőssel, a helyi önkormányzattal

A gyermekek rendszeres óvodába járásának figyelemmel kísérése

Évente felülvizsgáljuk gyermekvédelmi szempontból a gyermekcsoport összetételét, rögzítjük a változásokat

Az óvodapedagógusk és a gondozó közreműködnek a gyermekek veszélyeztetettségének felmérésében, megelőzésében és megszüntetésében. Ennek során, amennyiben a veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudjuk megszüntetni, segítséget kérünk, együttműködünk a Gyermekjóléti Szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel, hatóságokkal.

A gyermekek veszélyeztetettségének okait vizsgáló szempontok:

- Nevelési hiányosságok
- Erkölcstelen családi környezet
- Italozó szülők
- Bűnöző családi helyzet
- Rossz lakásviszonyok
- Egészségügyi okok
- Anyagi okok
- Megromlott családi kapcsolat

A nevelési év kezdetekor írásban tájékoztatjuk a szülőket a gyermekvédelmi felelős személyéről, elérhetőségének helyéről, idejéről.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

Kapcsolattartás

- Az óvoda dolgozóival- óvónők, dajkák
- A szülőkkal, a családokkal
- A segítő intézményekkel: - Nevelési Tanácsadó,
- Gyermekjóléti Szolgálat
- Karitatív szervezet, egyház

Tájékoztatás és információ közvetítés

A gyermekvédelmi felelős ismeri a segítő intézmények feladatait, a tanácsadó és szolgáltató hálózat láncszemeit, elérhetőségeiket, kapcsolat tartó személyeket. Erről folyamatosan tájékoztatja az óvodapedagógusokat, és a szülőket (faliújságon, szülői értekezleten, fogadóórán)

Programok szervezése

A gyermekvédelmi felelős tájékoztatót tart különböző kedvezmények igénybevételének lehetőségeiről. Prevenciós és szabadidős programokat szervez a családoknak.

Jelzőrendszer működtetése

- Felmérést készít a hátrányos, és veszélyeztetett gyerekekről az óvodában szeptember 30.-ig.
- Tervezi és szervezi az esetmegbeszéléseket.
- Anamnézist készít a szülővel, környezettanulmányt végez.
- Dokumentálja az esetmegbeszéléseket, nyomon követi az intézkedéseket.
- Részt vesz a jelző rendszeri értekezleteken, esetkonferencián, esetmegbeszélésen.

n

A gyermekvédelmi felelős köteles a gyerekekről szóló belső dokumentációt szolgálati titokként kezelni, személyiségi jogait, adataikat a mindenkor hatályos adatvédelmi és személyiségi jogokat védő törvény figyelembe vételével eljárni

19. Inklúzió, integráció és differenciálás

A differenciálás

Programunkban a differenciált fejlesztés azt jelenti, hogy minden gyermek a maga módján, a maga ütemében, a maga képességei szerint tudjon fejlődni és ki tudjon kibontakozni. Véleményünk szerint a kiugró képességű gyerekek fejlesztése is ebbe a körbe tartozik hiszen az elv azonos, mert mindenkit a maga szintje és képességei szerint kell nevelni. Fontos kérdés hogy az egyes gyerekek között vannak kiugró képességűek (ők sem feltétlenül minden területen azok), vannak nehezen nevelhetőek, vannak más kultúrában élők, és vannak sajátos nevelési igényűek is.

A kisgyermek fejlődésében nem hagyjuk figyelmen kívül az érést, amely a fejlődési folyamat sajátos, ám mindig jelenlévő jelensége. Tudjuk, hogy az érés során válik láthatóvá, hogy a fejlődés nem egyenletes, nem egyenes vonalú, felfelé tartó irány, hanem hol felgyorsuló, hol lassuló, időnként stagnáló, néha visszaeső vonulat. Legtöbbször nem tudható előre, hogy a személyiség mely összetevői fejlődnek majd „jól”, vagy mely összetevői alakulnak másképp, illetve azok mikor „hozzák be” magukat. A hagyományosan jól fejlődő jegyek és az eltérően fejlődők együttesen vannak jelen a személyiségben, valamint az egyes képességek sem egyszerre és nem egyenletesen fejlődnek. Óvodapedagógusaink tudják, hogy a kisgyermek tulajdonságainak, képességeinek változásai egyfajta diszharmóniát eredményeznek, amely csak látszatra nem harmonikus.

Inklúzió

Nevelésünkben az inklúzió azt jelenti, hogy a „minden gyerek más” és ez az elv programunk minden elemében érvényesül.

Integráció

Az integráció az inkluzív pedagógiai gyakorlatunk azon része, amely a többségtől bármilyen szempontból eltérő gyermekek elfogadását és a többséggel történő együttnevelését jelenti. Programunkban a differenciálás értelmezése az inkluzív pedagógia ez adja az integrációs nevelésünk ideológiai hátterét. Inkluzív pedagógiánkban a cél a gyermek saját szintjének maximumára való eljuttatása.

Akkor eredményes a programunk, ha a gyermekek saját kereteiken, szokásaikon belül és azokkal együtt képesek fejlődni, egy nevelési szintéren belül, ahol többen (sokan) nevelődnek együtt.

Ez a bánásmód egyénre tervezett pedagógiai gyakorlatot igényel, folyamatos visszacsatolást, nyomon követést. Álláspontunk szerint a tanulás során (a szociális tanulás esetében is) mindig az előzetes ismeretekre kell építenünk, amelyben benne van az egyén előtörténete, sorsa, kapcsolatrendszere, kontextusai, attitűdje, teljes személyisége.

Az óvodai integráció mindennapjaiban a játékot tekintjük alaptevékenységnek. Az óvodai játék szabad, de nem szabados! Véleményünk szerint a gyermek játékát a spontaneitás, az öröm, az előkészítés jellemzi, ami nem más, mint egyfajta tanulás. Minden gyermek játszik, noha nem játszik minden gyerek egyformán. Éppen ezért a gyermek játékát folyamatosan megfigyeljük és ezáltal ismerjük meg a gyermek személyiségét, kapcsolatait, társas magatartását, elmélyültségi fokát, verbális képességeit, gondolkodását, ismereteit, mozgását. Programunkban a játék megfigyelése elősegíti a differenciált tervezést, a konkrét célok, feladatok, módszerek, eszközök, időkeretek, munkaformák meghatározását.

A szülők előkészítését is lényeges tényezőnek tekintjük és itt külön hangsúlyozzuk, hogy mindkét szülőréteget együtt kell felkészíteni. A pedagógus feladata a dajkák felkészítése és bevonása a kisgyermek nevelésébe. Óvodapedagógusaink egyrészt érzelmileg azonosulnak az integrációval, és elfogadják és természetesnek tartják, másrészt minden kisgyermek esetében részletesen tájékozódnak az adott sérülés típusáról. Fontosnak tartjuk, hogy megértsük a gyermek adott állapotának lényegét, és a fejlesztéséhez vezető utat. Az óvodapedagógusok feladata gyerekközösség és az érintett kisgyermek kapcsolatában az együttélés alakítása a mindennapi élet megszervezése és irányítása.

Az objektív feltételek biztosítása programunkban azt jelenti, hogy az óvodát és az óvodai csoportszobát átalakítjuk attól függően, hogy milyen segítséggel élő gyereket nevelünk, fejlesztésükhöz pedig biztosítjuk a speciális fejlesztő eszközöket

Sajátos nevelési igényű gyermekek integrációja

Intézményünk az alapító okirat szerint ellátja a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelését. Célunk, hogy a speciális szükségletű gyermekek léte, nevelése és fejlesztése illeszkedjen az óvodai nevelésünk egészébe. Mivel minden gyerek más, ezért szemléletünk alapja a differenciálás, amely egyes esetekben részben az óvodapedagógus, részben más szakemberek által nyújtott speciális bánásmóddal egészül ki.

Programunk felfogása szerint:

- minden kisgyerek fejleszthető.
- a gyermek meglévő képességeiből indulunk ki.
- azon képességeket, amelyeknek fejlődése részleges zavart szenvedett és/vagy késve jelentkezett, szükséges segítőleg megtámogatni, fejleszteni.

A gyerekek fejlődésének nyomon követésekor megismerjük pillanatnyi fejlettségi állapotukat annak érdekében, hogy tovább lehessen fejleszteni őket. A sajátos nevelési igényű gyerekek is különbözőek, egyediek, ezért speciális nevelési megközelítést, egyéni bánásmódot igényelnek ugyanúgy, mint bárki más. A sajátos nevelési igényű gyerekek elsősorban gyerekek, és csak másodsorban sajátos nevelési igényűek. Ez azt jelenti, hogy a részfunkciók fejlesztésén túl az általános személyiségfejlesztésre nekik is szükségük van. A sajátos nevelési igényű gyerekeknek ugyanúgy joguk van az érzések, a tapasztalatok átéléséhez. Ezekről való megóvásuk annyit jelentene, mint kizárni őket a világból. Csak ők tudják éreztetni, hogy mire van szükségük. A pedagógusaink értő figyelemmel fordulnak feléjük. A sajátos nevelési igényű gyerekeknek önmaguknak is kell cselekedniük önmagukért. A pedagógus feladata, hogy a szükséges feltételek megteremtésében segítsen. A sajátos nevelési igényű kisgyerekeknek joga van sajátosságaihoz, az azokkal való teljes élethez, amely bizonyos speciális életmóddal jár együtt. Minden sajátos nevelési igényű

gyereknek joga van, életkorának és egyéni fejlettségének megfelelő szinten, tisztában lenni saját állapotával, jogaival és lehetőségeivel.

Programunkban három szintet határozunk meg:

I. szint: a sajátos nevelési igényű gyerekek

II. szint: a standardhoz közelítő képességű gyerekek

III. szint: a tehetséges, kreatív képességekkel rendelkező gyerekek

A gyerekek képességstruktúrájuk bizonyos területén egy bizonyos szinten állnak, de lehet, hogy egy másik területen már más szintű fejlettséget mutatnak. A szintek belső tartalmát állandónak tekintjük, de a szintek és a gyerekek egymáshoz rendelését nem.

Nevelési programunkban a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése több irányban történik:

- A tevékenységorientált fejlesztés.
- A gyermekek spontaneitásából kiinduló fejlesztés.
- A feladatorientált fejlesztés során az óvodapedagógus kompetenciájánál fogva nem speciálisan az adott tünetre, tünetegyüttesre dolgozza ki a feladatokat, hanem a differenciálási szintekre és a képességfajtákra vonatkozó ajánlásokat variálja az adott kisgyerek fejlettségi szintjéhez, állapotához igazítva, figyelembe véve a segítő szakkompetencia (pszichiáter, pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, gyógytornász, fejlesztőpedagógus) útmutatásait.
- Az óvodapedagógus a gyermeki személyiség minél több szféráját próbálja bevonni a fejlesztésbe, oly módon, hogy a feladatot és a személyes élményt egy szituációba integrálja.

Ahány sajátos nevelési igényű kisgyerek, annyi személyiség, és ahány személyiség, annyi személyes élmény és annyi integráló fejlesztés.

Hátrányos helyzet

Programunkban a hátrányos helyzet „valamitől való megfosztottságot” jelent. Véleményünk szerint a hátrányos és a leszakadó helyzet ugyanazon folyamat kezdő és befejező stádiuma. A hátrányos helyzet könnyen vezethet iskolai kudarchoz, ami pedig a mai viszonyaink között is szinte biztos leszakadáshoz, perifériára szoruláshoz vezethet. A hátrányos helyzetnek számos típusa van, és valamennyiből súlyos kulturális hátrány, esetenként diszkrimináció is következhet. A hátrányos helyzet a személyiség bizonyos rétegeit érinti.

A veszélyeztetettség az egész személyiség fejlődését gátolja, és a társadalmi beilleszkedési zavart előlegezi meg. Deviáns viselkedéssel, életvezetési problémákkal, morális defektusokkal, önértékelési zavarokkal jár. A személyiség mentális normalitását rombolja. A gátló tényezők fel nem számolása megfordíthatatlan törést jelent a személyiség további fejlődésében.

A hátrányos és a veszélyeztetett helyzet kapcsolódása:

- a hátrányos helyzetben a szociális tartalom a hangsúlyos.
- a veszélyeztetett helyzetben a pszichés tartalom a súlyosabb.
- nem törvényszerű, hogy a hátrányos helyzet veszélyeztetettségig fajuljon.
- a veszélyeztetettség minden esetben magában foglalja a hátrányos helyzetet.

A hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyerekek esetében szorgalmazzuk hogy rendszeresen járjanak óvodába, így napi étkezésük, gondozásuk biztosítottá válik.

Kiemelten nagy gondot fordítunk egyéni fejlesztésükre, ezzel segítve óvodai beilleszkedésüket, szociális fejlődésüket.

A hátrányos szociokulturális környezetben élő gyermekek számára a környezeti ingerek, hatások nem megfelelőek a kiegyensúlyozott, harmonikus személyiségfejlődéshez, ezért

ezek gyakran eredményeznek a normáktól eltérő viselkedést. Ezeknek a kisgyerekeknek az esetét még súlyosbíthatja, ha genetikai hátrányaikkal is meg kell küzdeniük. Az óvodai nevelőmunkánk során, a gyerekek szociokulturális körülményeinek feltérképezésekor körvonalazódik, hogy kik azok a gyerekek, akiknek családi háttere nem mindig képes biztosítani a gyermek fejlődéséhez szükséges feltételeket. Ezeknek a tényezőknek a tisztázásában nagyfokú tapintatot tanúsítanak óvodapedagógusaink.

A szociális hátrányok lehetséges okai:

- anyagi nehézségek.
- nem megfelelő lakáskörülmények.
- alkoholizmus a családban.
- a szülők életvezetési problémái.
- a nagycsaládosok gondjai.
- a csonka családok.
- az éppen felbomló családok.
- munkanélküliség.
- a szülők alacsony iskolázottsága.
- érzelmi szegénység.
- hiányos törődés.
- krónikus betegség (akár a gyermeknél, akár a szülőnél).
- ingerszegény otthoni környezet.
- igénytelenség a család részéről.
- Inger szegény környezet.
- a túl gyenge vagy a túl erős ingerkörnyezet is súlyossá válhat az ember, a kisgyerek számára, akár maradandó károsodásokat is okozhat.

Az ingerszegény vagy korlátozó környezet következményei:

- az idegrendszeri struktúrák érése lelassul.
- bizonyos mértékben az érés el is marad.
- hátráltatja a szenzomotoros fejlődést.
- az egyes területek közötti kapcsolatok nem alakulnak ki, labilissá, sérülékennyé válnak, hibás mechanizmusok jönnek létre.
- érzelmi labilitáshoz vezet.

A hátrányos helyzet megjelölést nemcsak a szegénységre, hanem például a gyermekeknek a „szülői szeretettől való megfosztottságára” is használjuk.

Nevelési elveink a romák integrációja során:

- Humanizmus.
- Veleszületett méltóság és egyéni autonómia tisztelete.
- A kirekesztés, az előítéletes kizorítottság megszüntetése.
- A társadalomba való teljes körű és hatékony befogadás és részvétel.
- A másság tisztelete.
- Esélyegyenlőség.
- A gyermekek fejlődésben lévő készségeinek tiszteletben tartása.
- A tudáshoz való jog.

Nevelési céljaink:

- A multikulturális szemlélet kialakítása.
- A veszélyeztetettség arányának csökkentése.
- Az óvodáztatás arányának emelése.

Feladataink:

- A védőnővel és a gyermekorvossal való intenzívebb kapcsolat kiépítése.
- Az óvodapedagógus és a szülők közötti kommunikáció fejlesztése.

A migrációs populáció integrációja

A nemzetközi vándorlások (migráció) hazánkra gyakorolt hatásait tekintve figyelembe vesszük hogy az óvodai nevelésben olyan gyerekek is részt vehetnek, akiknek családjai Magyarországra települtek át, vagy szülei huzamosabb ideig vállalnak itt munkát. Programunk része a multikulturális nevelés megvalósítása az integrált nevelés kiterjesztése a migrációs populáció vonatkozásában. Óvodai nevelési programunkban olyan kompetenciák fejlesztése is a cél, mint a kognitív, az eszköz jellegű (kommunikációs képességek fejlesztése) és a szociális kompetenciák (kötődés, érdekérvényesítés, társadalmi szerepekre való felkészítés) fejlesztése.

Célunk:

- A multikulturális nevelés megvalósítása.
- A bevándorló gyerekek nyelvi és kulturális integrációja.
- A befogadó ország nyelvének elsajátíttatása.
- A befogadó ország értékeihez való pozitív kötődés kialakítása.
- Nyitott és megértő viselkedés kialakítása a más ajkúak nyelve és kultúrája iránt.

Feladatunk:

- A külföldi állampolgár, nem magyar ajkú gyerekek együttes gondozása, nevelése, fejlesztése a magyar állampolgárságú, magyar anyanyelvű gyerekekkel.

Kapcsolattartás a szülőkkel az inkluzív pedagógia jegyében:

- A család a szocializáció első színtere.
- Erősítsük családi nevelést.
- A szülők gyermekük iránti felelősségérzetének kialakítására, megtartására törekszünk.
- Személyes kapcsolat alakítunk ki a szülőkkel.
- A családok szociális különbségeiből adódó hátrányok kompenzálására törekszünk.
- A szülőket szakszerűen segítjük a gyermeknevelésben.
- A gyermeknevelés szakmai támaszrendszerének kiépítésére törekszünk.

20. Az óvodapedagógusok és a gondozó és a dajka együttműködése

Az óvodában a nevelés eredményességéhez a dajka munkája is hozzátartozik. Célunk az óvónői és a dajkai munkakör összehangolása a pedagógiai munka hatékonysága érdekében és a dajkák nevelőpartneri rangra emelése.

Programunkban konkrétan körülhatároljuk azokat a feladatokat, amelyeknél számíthatunk a segítségükre egyértelművé tesszük a számukra, hogy mely pedagógiai kérdésekben van véleményezési, mely pedagógiai kérdésekben van döntési jogkörük.

A dajka kompetens szerepköri feladatai:

- Az óvoda óvó-védő funkciójának teljesítése.
- A gyermekekről kapott információk felettesei felé való továbbítása.
- Névre szóló, hitelesített munkaköri leírások önálló, szakszerű alkalmazása, teljesítése.
- A megszerzett ismeret és tudásanyag gyakorlati munkájába való beépítése.
- Saját elfogadó, befogadó attitűdjének kiépítése.
- Lelki egészségének védelme.
- Az óvodapedagógus útmutatása alapján alkalmazza az egyéni bánásmód elvét és a differenciált módszereket.
- Segítse a gyermekek tevékenységét, de ne csinálja meg helyettük.
- Váljék igényükké a rendszeres, folyamatos továbbképzésen való részvétel.

- A továbbképzéseik anyagát alapvető mentálhigiénés ismeretekkel, önismereti, személyiségfejlesztő elemekkel bővítjük.
- Gyakorlati képzésben is részt vesznek, meglátogatnak más óvodát és tapasztalatokat szereznek az ott folyó nevelőmunkáról.

21. A nevelési program végrehajtásához szükséges, a nevelő munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzékét az 1. számú melléklet részletesen tartalmazza.

(Tartalmazza az egységes óvoda-bölcsődei csoport működéséhez szükséges eszközöket is.)

Az eszközök megnevezése	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
<ul style="list-style-type: none"> ➤ mozgásosjátékok, ➤ szerepjátékok, ➤ építő-konstruáló játékok ➤ szabályjátékok ➤ dramatizálás ➤ bábozás ➤ barkácsolás eszközei 	gyermekcsoportonként a gyermekek életkorának és létszámának megfelelő mennyiségben	csoportszobai és udvari eszközök külön-külön
<ul style="list-style-type: none"> ➤ mozgáskultúrát ➤ mozgásfejlődést segítő eszközök 	gyermekcsoportonként a gyermekek életkorának és létszámának megfelelő mennyiségben	csoportszobai és udvari eszközök külön-külön
<ul style="list-style-type: none"> ➤ ének, zenei eszközök, hangszerek ➤ énekes játékok eszközei 	gyermekcsoportonként a gyermekek életkorának és létszámának megfelelő mennyiségben	csoportszobai eszközök
<ul style="list-style-type: none"> ➤ anyanyelvi fejlesztő eszközök ➤ kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei 	gyermekcsoportonként a gyermekek életkorának és létszámának megfelelő mennyiségben	csoportszobai eszközök
<ul style="list-style-type: none"> ➤ értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és ➤ kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök, társasjátékok 	gyermekcsoportonként a gyermekek életkorának és létszámának megfelelő mennyiségben	csoportszobai eszközök
<ul style="list-style-type: none"> ➤ ábrázoló tevékenységet fejlesztő (rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka) anyagok, eszközök 	gyermekcsoportonként a gyermekek életkorának és létszámának megfelelő mennyiségben	csoportszobai eszközök
<ul style="list-style-type: none"> ➤ természeti - emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok 	gyermekcsoportonként a gyermekek életkorának és létszámának megfelelő mennyiségben	csoportszobai eszközök
<ul style="list-style-type: none"> ➤ munka jellegű tevékenységek eszközei 	gyermekcsoportonként a gyermekek életkorának és létszámának megfelelő mennyiségben	udvari eszközök

22. Felhasznált irodalom

- Az óvodai nevelés programja /Országos Pedagógiai Intézet/
- Okvirni Plan I –II –III /Zemaljski Pedagoski Zavod/
- Beszéd és beszédviselkedés az óvodában: Dr. Gósy Mária
- De jó játék ez gyerekek: Kis Jenő - Kis Jenőné
- Gyakori beszédhibák a gyermekkorban: Montágh Imre
- Hogyan készítsünk helyi programot: Nagy Jenőné
- Helyzetelemzés, önmeghatározás, döntés Nagy Jenőné:
- Helyzetelemzés, önmeghatározás, döntés. Nagy Jenőné
- Óvodai programkészítés, de hogyan ? Nagy Jenőné
- Helyzetelemzés, önmeghatározás, döntés. Nagy Jenőné
- Óvodai programkészítés, de hogyan ? Nagy Jenőné
- Óvoda a közoktatás rendszerében. Dr. Szűdi János
- Óvodatükör Nagy Jenőné
- Közoktatási Intézmények tevékenységének tervezése: NAT-TAN 9
- Kudarc nélkül az iskolában: Porkolábné dr. Balogh Katalin
- Óvodai fejlesztés a tanulási zavarok megelőzésére: Porkolábné dr. Balogh Katalin
- Tanuljunk meg harmóniában élni a természettel: Horváth Györgyné - Lengyel Jánosné
- Útmutató: Deli Andrásné - Nagy Jenőné
- Bölcsőde-óvoda közös intézményként történő működtetése Szombathelyiné dr. Nyitrai Ágnes – Dr Bakonyi Anna – Kovácsné Bárány Ildikó
- A bölcsődék működési engedélyének szakmai követelményei
- A bölcsődei nevelés, gondozás alapprogramja
- Szakmai ajánlás a többcélú, egységes óvoda-bölcsőde intézmények bevezetéséhez és működtetéséhez - Szociális és Munkaügyi Minisztérium

Jogszabályok, rendeletek:

1993. évi LXXIX. közoktatásról szóló törvény 137/1996. (VIII.28.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alpprogramjának kiadásáról 32/1997. (XI.5.) MKM rendelete a Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelve kiadásáról

23. A program megvalósítását szolgáló ajánlott irodalom jegyzéke

- Ének-zene az óvodában: Forrai Katalin
- Környezeti nevelés a művészetek eszközeivel Kanczler Gyuláné dr.
- Rajz, mintázás kézimunka Nagy Jenőné –Németh Menyhértne – Novákné Cseh Ibolya
- Óvodai nevelés játékkal, mesével. Zilahi Józsefné-Stöckert Károlyné-dr. Ráczné dr. Főző Klára
- Szabadon, játékosan, örömmel Dr. Balázsne Szűcs Judit
- Játékos gyermektorna: Dr. Krizsameczne
- Kisgyermekes játékos könyve: Karlócainé Kelemen Marianna
- Matematika az óvodában: C Neményi Eszter
- Matematika kézzel, fejjel, szívvvel: Zsámboki Károlyné - Horváthné Szigligeti Adél
- Matematikai nevelés - gondolkodásfejlesztés az óvodában: Perlai Dezsőné
- Nevelés az óvodában verssel, mesével: Zilahi Józsefné
- Ritmikus mozgás, énekes játék: Falvai Károly
- Testnevelés az óvodában: Kunos Andrásne
- Testnevelési játékok az óvodában: Oszetzky Tamásne
- Daj, sunce, ruku /Versek, mondókák
- Játék a bölcsődében Módszertani útmutató
- Korai fejlesztés a bölcsődében Módszertani levél

- Útmutató a fejlődési táblázat vezetéséhez
- Folyamatos napirend a bölcsődében Módszertani levél
- A bölcsődei gondozónők családlátogatásához - Módszertani útmutató BOMI 1989.
- Szülővel történő fokozatos bölcsődei beszoktatás Kiegészítő útmutató a fokozatos beszoktatás c. módszertani levélhez

24. Érvényességi rendelkezések

A Helyi Óvodai Nevelési Program érvényességi ideje a nevelőtestületkelt határozata alapján határozatlan időre szól.

A helyi óvodai nevelési program módosításának lehetséges indokai

- Az óvodába járó gyermekek szociokulturális környezete nagymértékben megváltozik.
- A program bevalásának eredményvizsgálatai szükségessé teszik a program módosítását.
- A mindenkori törvényi előírások megváltozása.

Előírás a programmódosítás kezdeményezésére

- Írásbeli előterjesztés tesz az óvoda vezetője.
- A határozatba kell foglalni a programban végrehajtott módosításokat.

25. Legitimációs záradék

Nevelőtestületi határozat

A nevelőtestület..... %-os arányban, aév.hó napján kelt határozata alapján, aHelyi Óvodai Nevelési Programját elfogadta.

Kelt:,

PH

A helyi óvodai nevelési programot véleményezte

Lóczy Tünde, országos közoktatási szakértő

Kelt:

.....

aláírás

Fenntartói jóváhagyás

A nevelési programot az intézmény fenntartója jóváhagyta.

Kelt:

.....

aláírás

PH

Szülői Szervezet véleményezése

A irattárábaniktatási számú jegyzőkönyv található, mely igazolja, hogy a szülők megismerték és egyetértettek a..... Helyi Óvodai Nevelési Programmal.

26. Tartalomjegyzék

1.	Bevezető	2.
2.	A programunk alapelve	2
3.	Óvodakép	3.
4.	Gyermekképünk	3.
5.	Programunk megvalósításához szükséges személyi feltételek	5.
6.	Programunk megvalósításához szükséges tárgyi feltételek	5.
7.	A nevelés kerete	6.
8.	Javaslat a gyermekek heti rendjének elkészítéséhez	7.
9.	Javaslat a gyermekek napirendjének elkészítéséhez	8.
10.	Nevelésünk célja, feladata és általános elvei	9.
11.	A program specifikuma	18.
12.	A program tevékenységformái	19.
13.	Munka	27.
14.	Játékba integrált tanulás	28.
15.	Horvát nemzetiségi nevelés	38
16.	Kapcsolatok más nevelési színterekkel	40.
17.	A nevelés tervezése , dokumentálása	44.
18.	A gyermekvédelemmel kapcsolatos nevelőtevékenységek	45.
19.	Inklúzió, integráció és differenciálás	46.
20.	Az óvodapedagógusok és a gondozó és a dajka együttműködése	50.
21.	A nevelési program végrehajtásához szükséges, a nevelő munkát segítő eszközök és felszerelések	51.
22.	Felhasznált irodalom	52.
23.	A program megvalósítását szolgáló ajánlott irodalom jegyzéke	52
24.	Érvényességi rendelkezések	53.
25.	Legitimációs záradék	54.
26.	Tartalomjegyzék	55.